



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,  
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

**Regnault, Valère <1543-1623>**

**Mogvntiæ, 1617**

Libri XXVII.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)



# LIBER SECVNDVS, ET TOTIVS OPERIS VIGE- SIMVSSEPTIMVS.

## DE SACRAMENTO BAPTISMI.

### PROOEMIUM.

**A**UTHORES tam antiquiores, quam recentiores, de Baptismo tractantes commemorat Henriquez initio libri 2. Theologiæ moralis: quibus nouissime accesserunt Gregorius à Valentia, & Franciscus Suarez ad 3. par. D. Thomæ ille dist. 4. generalis: & hic in commentariis, & disput. ad quæst. 66. & aliquot sequentes eiusdem tertie partis. In iure canonico apud Gratianum de eadem materia agit De consecra. dist. 4. & in alijs libris eiusdem iuris, titulo De baptis. & eius effectu. Errore contra sanam doctrinam de baptismo, & authores à quibus refutantur idem Henriquez refert in proemio eiusdem libri: in qua refutatione hæere non est nostri instituti. Dicemus vero primo, de nomine & definitione baptisimi; secundo, de illius institutione, & necessitate; tertio, de materia; quarto, de forma; quinto, de accidentibus; sexto, de ministro; septimo, de suscipientibus; octauo, de præcepto illum suscipiendi; nono, de effectibus illius; vltimo, de dispositionibus quas eorundem productio requirit in suscipientibus.

### CAPVT I.

#### De nomine, & definitione Baptisimi.

#### SVMMA IVM.

- 1 De nomine Baptisimi, & quod dicatur triplex.
- 2 Vnde dicitur baptisimus fluminis & vnde baptisimus sanguinis.
- 3 Definitio baptisimi fluminis, de quo hic est sermo.
- 4 In baptismo tria notantur: res sacramenti tantum, sacramentum tantum, & sacramentum simul, & res sacramenti.

10. 1.



**V**ARIA sunt nomina quibus hoc sacramentum à Patribus appellatur, prout refert Greg. à Valen. sub initium citatæ disput. quarta. Ipsum vero baptisimi nomen à Græcis acceptum, Latine sonat immersionem in aquam: hinc sacramento ideo accommodatam, prout notat Bellar. to. 2. controuer. 2. controuer. initio libri de baptismo, quod ordinarie fiat per immersionem, ad representandam Christi sepulturam, iuxta illud ad Coloss. 2. Consepulti ei per baptismum. Cumque à D. Thom. in cit. quæst. 66. art. 11. & à cæteris Theologis communiter (vt in comment. notat Suarez) triplex distinguitur baptisimus: vnus fluminis, alter fluminis, & tertius sanguinis: solus primus hinc nomine baptisimi intelligitur: quia solus est vere, & proprie sacramentum, de quo ecclesia proficitur, Confiteor vnum baptisma, in remissionem peccatorum; & D. Paulus ait ad Ephes. 4. Vnus Dominus, vna fides vnum baptisma. Cæteri enim dicuntur baptisimi, in ordine ad illum: quatenus scilicet possunt supplere eius vicem, & producere spirituales eius effectus, qui est remissionis peccatorum, cum infusione gratiæ iustificantis. Non sic suppleant autem, vt suscepti tollant obligationem illum (qui vere, proprie que sacramentum est) suscipiendi, si quando commoitate oblata, suscipi potuerit ex cap. Baptisimi vicem, De consecr. dist. 4.

2.

Cæterum ex eo baptisimus fluminis dicitur, quod fiat a flatu Spiritus sancti; consistit enim in penitentia: ad quam siue actualis sit, vt contritio, siue virtualis, vt dilectio Dei

super omnia: necessarium est diuinum Spiritus sancti auxilium iuxta illud Ierem. 31. Conuerte me, & conuertar, quia tu Dominus Deus meus: postquam enim conuertisti me, egi penitentiam. Adde & definitionem Concilij Trident. sess. 6. canone 3. Si quis dixerit sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominem credere, sperare, aut penitere posse sicut oportet, vt ei iustificatio gratia conferatur, anathema sit.

Baptisimus sanguinis vero ex eo dicitur, quod consistat in martyrio, quo sanguis pro Christo funditur. De eo multa auctoribus in margine citatis, Henriquez 2. in memorato lib. 2. cap. 24. & sequentibus vsque ad finem. Et Suarez to. 3. disput. 29. in tertiam part. D. Thomæ; quæ tanquam remotiora à nostro instituto non attingemus.

Baptisimus denique fluminis ex eo dicitur, quod fiat ablutioe ex aqua. Ad illius naturam aperiendam, sufficet nobis definitio, quam ex Catechismo iussu Concilij Trident. edito, habet Bellarm. loco citato: sumpta partim ex Ioannis cap. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. partim ex epist. ad Ephes. cap. 5. Mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ. Nimirum quod sit sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitæ. In qua definitione, sacramentum, genus est baptisimi; in quo conuenit cum sacramentis tam veteris quam nouæ legis. Quod vero additur, regenerationis, significans illius primarium effectum, qui est iustificatio peccatoris, separat baptismum à sacramentis veteris legis, quibus nullus talis vis inerat: vnde à D. Paulo ad Galat. 4. dicuntur egea elementa. De qua re D. Tho. in præced. quæst. 62. art. 6. Et quod postremo loco ponitur, per aquam in verbo vitæ, (indicans baptismi propriam materiam, & formam, de quibus postea) separat eundem à cæteris nouæ legis sacramentis; quorum alia est tam materia quam forma, vt suis locis in sequentibus exponetur.

Hic occurrit notandum ex D. Thomæ, in prius memorata quæst. 66. art. primo, baptismum esse ex eorum sacramentorum numero, in quibus tria notantur, nempe sacramentum tantum, res tantum sacramenti, & res simul, & sacramentum quorum primum, est exterior ablutio facta, ac cedente verbo Dei, iuxta illud D. Aug. tra. & 80. in Io. Accedit verbu

ad cle-

ad elementum, & sit sacramentum. Quæ ablutio significat interiorem abluionem à fordibus peccatorum, factam per gratiâ iustificantis infusionem in animam. Secundum vero est ipsa gratia sanctificans, quam prædicta ablutio externa sic significat, ut simul eam producat. Tertium est character baptismalis indebiliter impressus in anima, qui dicitur res sacramenti, quatenus per sacramentum, seu exteriorem abluionem prodacitur; & dicitur sacramentum, quatenus est signum distinguens fidelem ab infideli.

CAPVT II.

De institutione, & necessitate Baptismi.

S V M M A R I V M.

- 5 Baptismus institutus est à Christo.
- 6 Quando institutus.
- 7 Qualis sit illius necessitas, & quod talis sit quoad infantes, vt ipsa suscipi debeat, nisi pro Christo mortem patiantur.
- 8 Quod in adulto votum illius sufficere possit quoad ipsa suscipi non potest.
- 9 An oporteat tale votum esse explicitum.

CERTVM est de fide à Christo Domino nostro institutum esse sacramentum Baptismi. Nam aperta sunt verba illius Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. & Matth. vii. Baptizantes eos, &c. Atque inter septem nouæ legis sacramenta, quæ Concilium Floren. in instr. Armenorum, & Concil. Trident. sess. 7. De sacram. in genere, Can. 1. definiunt à Christo instituta, primo loco ponitur baptismus: vt is per quem si deles tanquam per ianuam intrantes in Ecclesiam, adiunguntur in vera religione, suntque capaces aliorum sacramentorum, prout Henric. alios citans bene notat, in lib. 2. Theolog. Moral. cap. 2. in initio.

Difficultas est autem, quo tempore institutus fuerit. De qua, quoniam ad iudicium de peccatis nobis propositum nihil, aut saltem parum facit, sufficit paucis monere ex D. Tho. in citata quest. 66. art. 2. & communiori Theologorum sententia, fuisse institutum ante Christi passionem, eo die, quo à D. Ioanne Christus ipse baptizatus est. Quod qua ratione probetur (tanquam scholastici instituti) relinquemus videndum ei, qui vult apud Bellarminum in Tomo 2. controuers. libro De baptismo cap. 5. Cui addi possunt Henricus in cit. cap. 2. & Suarez ad 3. par. to. 3. disput. 19. sect. 2.

De necessitate autem eiusdem sacramenti queritur: num sit necessarium necessitate medij, scilicet, vt sine eo salus homini non contingat. Ad quam questionem respondet D. Tho. in seq. quest. 68. art. 2. sine suscepto in re, vel in voto, nullum hominem posse saluari: quod est de fide per illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Et per Concilij Trid. definitionem sess. 7. de baptismo can. 5. Si quis dixerit baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit. Cui accedit quod in præced. sess. 6. cap. 4. statuitur, post Euangelium promulgatum sine lauacro regenerationis, aut eius voto iustificationem peccatoris fieri non posse, sicut scriptum est, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Vbi nota particulam nisi, indicare medium necessarium: perinde ac cum quis dicit, Nisi comedas, non viues; vel nisi pharmacum lumas, non conualesces. Latius in seq. disput. 27. Suarez de hac re.

Ex qua sequitur, quod cum institutione Christi baptismus sit in re, vel in voto necessarius ad salutem; paruulos qui illum in voto habere non possunt, vt bene d. clarat D. Thomas 3. par. quest. 73. art. 3. nec posse lege ordinaria consequi æternam salutem, nisi illum in re susceperint, aut certe mortem (iuxta illud Matth. 10. Qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam) pro Christo patiantur. Vnde sumitur quod habere conferendi gratiam, quod in Tomo 2. controuers. lib. de baptismo cap. 6. Bellarm. & disput. 4. quest. 3. puncto 4. assertione 4. Greg. à Valen. bene tractant. Nec vero ideo martyrium dici debet sacramentum: quia quamuis gratiam conferat, non tamen vt signum illius ex particulari institutione diuina: sed

ex Christi pacto quodam, & promissione facta verbis citatis ex D. Matth. Et ita pie credendum est, infantes quos ex vtero egrossos obstetrices sagæ dicuntur interimere ante susceptum baptismum, æternam salutem consequi, si id ab illis fiat in odium Christi: non item si alia de causa, ex Angelo in verbo Baptismus, sexto §. 7.

Quia igitur is qui natus est ex carne, caro est; ideo oportet nos nasci denuo, vt in supra citato cap. 3. Ioannis Dominus asserit Nicodemo: significans nos nasci carnales, infectos originali peccato, tanquam morfu antiqui serpentis, ideoque esse nobis necessarium, regenerari sacramento baptismi: perinde ac Iudeis, qui percussi erant à serpentibus (qua similitudine Dominus videtur) necessarium fuit aspicere serpentem à Moysè erectum in deserto. Videndus est Bellar. in præced. cap. 4. & reiciendum cum Greg. à Valen. quod aliqui pro paruulis remedium præter baptismum, & martyriam finxerunt. Si enim tale non habetur diuina institutione, quomodo dicemus haberi institutione humana, nisi extinguere velimus curam infantum magis ad homines, quam ad Deum pertinere, quod absurdissimum est. Patet autem ex dictis, quod si infans ita baptizetur, vt desit aliquid spectans ad essentiam baptismi: vt si aqua non tangat corpus, vel antequam forma integra proferatur, infans ipse moriatur: vel defuerit intentio ministri, taliter gestum non sufficere ei ad salutem, cum baptismi sacramentum non susceperit vere.

Patet quoque ex dictis: adultum, cum sit capax voti baptismi, capacem quoque esse salutis æternæ, quantumcunque ex defectu aquæ, vel ministri illum seipsa suscipere nequeat. Ad quod confirmandum præter citatum cap. 4. Concilij Trident. & auctoritates Patrum quas Gregorius à Valen. loco citato adfert, facit tum cap. Apostolicam, De presbytero non baptiz. & cap. Debitum. De baptismo, & eius effectu: Tum etiam ratio, quia voluntas apud Deum pro facto reputatur, cum deest faciendi facultas. Id quod in malis operibus, cum constet vsuuenire in bonis, idem contingere, nihil est cur dubitetur: præsertim cum Deus propensior sit ad benefaciendum, quam ad puniendum. Quando igitur quis habere non potest copiam baptismi, sufficit ei si votum habeat, seu desiderium illius suscipiendi, adiungatque veram de peccatis se commissis contritionem, quam ante diximus appellari baptismum flaminis; & cui à Deo promittitur peccatorum remissio per illud Ezechielis 18. Convertimini, & agite penitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.

Atque necessarium esse illam memorato desiderio adiungi ad eandem remissionem, ex opere, vt vocant, operantis consequendam: satis patet per illud Lucæ 13. Nisi penitentiam habueritis omnes peribitis: & per illud quod dicunt Theologi, & definitum est in Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. Contritionem non sufficere ad peccatorum iustificationem, nisi cum reali susceptione sacramenti: quod gratiam ex opere operato conferens, facere potest ex attrito contritum, seu (quod idem est) detestantem peccata sua ex Dei dilectione, per habitum charitatis, qui cum gratia infunditur animæ in reali susceptione sacramenti.

Difficultas est vero, An oporteat prædictum votum esse explicitum, seu quo expresse, & in particulari baptismus desideretur; tanquam sacramentum & remedium à Christo institutum in remissionem peccatorum. An vero sufficiat esse implicitum: sicut censetur esse in desiderio seruandi totam legem diuinam, & querendi remedia ea, quæ ordinata sunt à Deo ad salutem consequendam, & peccata delenda: In eo desiderio enim virtualiter, & implicite continetur propositum seruandi legem de baptismo suscipiendo. Cui difficultati post Vegam, & Sotum respondet ibid. Gregor. à Valen. implicitum sufficere ei, qui non audierit quidquam expresse de Christo, & baptismi necessitate in religione Christiana: (quod pat. vt ex Cornelio C. in uisione Actorum 10. qui iustus fuit antequam de Christi religione erudiretur, qui vero qui tale quid expresse audierit, necessarium esse ad salutem expressum votum baptismi: quod idem est, vt velit seipsa baptizari ad implendum Christi præceptum. Tænetur enim id ipsum expresse implere si possit alias vero expresse implere velle; quod est ei possibile, utpote voluntatem propriam in

NAL  
SIS  
Pan. 11

sua potestate habens, etiam si illius impletio sit ipsi impossibilis.

CAPVT III.

De materia Baptismi, ac primum de remota  
qua est aqua.

SUMMARIUM.

- 10 Aqua sola, vera, & naturalis est materia baptismi remota.
- 11 Que talis esse, & qua esse sit in particulari conueniens.
- 12 Quid censendum sit de ea que alterata est, aut admixtum habet aliquid aliud.
- 13 Quando liceat, aut non liceat uti aqua, de qua dubitatur, an vera sit & naturalis.
- 14 Ablutio est materia proxima baptismi, requirens ut aqua tangat realiter corpus: & quo modo.
- 15 Corollaria varia inde deducuntur.
- 16 Infans adhuc existens in matris utero, eatenus baptizari non potest, quatenus non potest abluui.
- 17 Saluti infantis in matris utero clausi quantenus consulendum.
- 18 Quid sit capax baptismi in fluminis, & sanguinis, & quod ordinem iei expectari debeat illius ineger egressus antequam baptizetur.
- 19 Nihil refert siue per immersionem, siue per infusionem, siue per aspersionem fiat ablutio ad baptismum necessaria.
- 20 Vna ablutio sufficere potest ad baptismi substantiam, tamen trina adhiberi debet, quando ita fertur consuetudo.
- 21 De alutione facta immersione sine emersione quid tenendum sit.
- 22 In qua potissimum corporis parte fieri debeat allutio, si non possit in toto corpore.

10. **CERTVM** est de fide ex definitione Concilii Tridentini. scilicet. 7. baptismum can. 2. aquam veram & naturalem esse de necessitate baptismi, seu esse illius materiam necessariam, necessitate sacramenti. Quod (ut ceteris omittamus, que Suarez habet tomo 3. disput. 20. sect. 1.) latius confirmatur auctoritate Scripturæ Iuan. 3. Nat. quis renatus fuerit ex aqua, &c. [Act. 8. Ecce aqua, quis prohibere potest, ut non baptizentur hi?] Et ad Ephes. Mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ. In quibus locis nomen aquæ esse intelligendum de vera & naturali aqua patet: quia in expositione Scripturæ numquam recedendum est à proprietate verborum, nisi cogamur euidenter aliquo absurdo: alioquin si liceat pro arbitrio fingere nouos sensus, & possemus omnia Scripturæ loca, etiam clarissima, deprauare. Vera autem, & naturalis aqua hic censerit potest, quæ siue alterata sit quoad accidentia, siue non, retinet aquæ naturam & substantiam, atque ad ablutendum (quod baptismi sacramentum requirit) apta est. Vnde pro praxi hæc documenta colliguntur.

11. Primum est. Nullum liquoris, qui non sit vera aqua quoad substantiam, quantumcumque quoad accidentia appareat aqua, esse baptismi materiam. Contra vero omnem aquam veram quoad substantiam (nisi a alterata sit, & mutata, ut censetur inepta ad ablutendum) esse idoneam baptismi materiam.

Secundum est ex Soto in 4. dist. 3. quest. vnica art. 4. & Franciscus à Victo. summa de sacramentis. quest. 12. nihil refert siue aqua sit maris, siue fluminis, siue fontis, siue putei, siue lacus, vel stagni, siue pluuialis. Item siue clara, siue turbida, siue dulcis, siue salsa, siue odorifera, siue putida, siue calida, siue frigida, siue etiam resoluta ex niue, grandine, vel glacie. Addit etiam contra Palud. Sotus ibid. ad 4. argumentum. lixiuium, & aquas sulfureas. Hæc enim omnia aquarum genera, retinent substantiam veram, & naturalem aquæ.

Tertium est ex D. Tho. 3. par. quest. 66. art. 4. ad vltimum; non esse aptam baptismi materiam, quemcumque alium humorem: etiam si coniunctus aquæ nomine appelleretur, aut habeat similitudinem cum vera aqua, in colore, aut aliis qualitatibus; ut lacrymæ, sudor, vrina, pituita, humor qui supernatat sanguini, humor qui egreditur ex incisione vitis, aut alterius arboris, aquæ rusticæ, quæ adimento artis per distillationem, aut compressionem exprimitur ex

herbis, radicibus, aut floribus, ut aqua rosacea, boraginis, & similes. Item quæ vulgo dicitur aqua ardens; & quæ solet ab Alchimistis fieri ad mutanda metalla.

Quartum est ex D. Thom. in eodem art. 4. illam solum alterationem, & admixtionem diuersi corporis, aut humorum cum aqua, impedire ne ea sit idonea baptismi materia, quæ facit, ut secutum ex tali mixtione, sit magis aliud, quam aqua: si modicæ aquæ naturali multum; aut tantundem vini, vel aquæ rosaceæ misceretur: quia ex ea mixtione, aut resultat quid tertium, aut aqua in illud cui admiscetur, cum fuerit potentius, mutatur. Quod si multum sit aquæ, cui parum vini, vel alterius liquoris admiscetur, quia non tollitur aquæ substantia, ea erit apta baptismi materia, ut patet ex eo quod aquæ baptismali admiscetur chrisma. Ex quo documento indicari potest de multis in particulari: ut de pilsana, ceruisia, & de aqua in qua decoquuntur herbe, vel radices, elixantur carnes, vel pisces. Cuiusmodi non esse veram aquam Sotus in e. d. art. 4. ad 4. ex eo probat, quod obligatus ieiunare in pane, & aqua non possit illis vi.

Quintum est ex Sylu. in verbo, baptismus 2. n. r. Angelo in eodem verbo tertio §. 4. aquam non esse idoneam baptismi materiam, quantumcumque suam substantiam retineat, si apta non sit ad ablutendum: quæ est baptismi materia proxima, sicut aqua est materia remota. Vnde admixta etiam sententia eorum, qui volunt niuem grandinem, & glaciem esse aquam veram secundum substantiam, quoad accidentia alteratam: negandum est in eis posse perfici baptismum, nisi liquefacta resoluantur in aquam: quandoquidem aliter non sunt apta ad ablutendum. Quod idem eadem de causa dicendum est de aqua contenta in luto, aut in pannolino, vel laneo, nisi exprimat, ut ibidem expresse notant Angelus, & Syluester: sicut nec consecratio sanguinis Christi heri potest in musto intra vvas contento, quantumuis essentialiter non differat à seipso ex iisdem vuis expresso, quia non est aptum ad potum.

Sextum est quod sub finem citati art. 4. tangit Sotus, eum peccare grauiter qui nulla necessitate urgente baptismum adhibet aquam, de qua dubitatur probabiliter an sit apta ad sacramentum. Probat, quia exponit se probabili periculo inualidandi sacramentum, maleque consulendi proximo in re gratissima. Quod si in tali causa (quo scilicet probabiliter dubitaretur aquam esse veram & naturalem) collatus esset baptismus, is deberet sub conditione repeti cum vera, & naturali aqua, dicendo, Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Nam summa huius sacramenti necessitas ita postulat. Pro quo facit cap. De quibus Extra De baptismo, & eius effectu.

In extrema tamen necessitate & periculo mortis licet uti aqua dubia, si alia deesset: quia sic, quoad fieri potest consultitur probabili periculo damnationis proximi; in quo cum iuuari potest sine certa Dei offensa, ipsum relinquere in extrema necessitate spiritali constitutum, lex charitatis non patitur. Ceterum etiam si validus sit baptismus cum qualibet aqua vera, & naturali; quia in eo adhibetur, nec deficit materia necessaria necessitate sacramenti: non licet tamen ministro, nisi excuset iusta necessitas (qualis est periculi mortis, aut nimie dilationis baptismi) baptizare in qualibet aqua; sed tantum in illa certa quæ fuerit præcepto determinata: qualis est sacrorum fontium. Nam licet talis necessitas non sit necessitate sacramenti; est tamen necessitate præcepti, receptæue consuetudinis.

PARS RELIQUA CAPITIS.

De proxima Baptismi materia, qua est ablutio corporis.

**C**ommunis Catholicorum sententia est, inquit Suarez to. 3. disput. 20. sect. 2. ablutioem esse baptismi materiam, eamque proximam, iuxta verba Domini Matthæi vlt. Baptizantes egs in nomine Patris, &c. [ & Apostoli ad Ephes. 5. Mundans eam lauacro aquæ in verbo vitæ. ] Ea enim significat ablutioem, tanquam aquæ applicationem ad corpus: sine cuius interuentu, sacramentum baptismi non perficitur. Nam cum ipsum positum sit in vsu, nec sit quid permanens,

manens, non potest consistere in aqua, ut sic dicam, quia tamen est: sed in aliquot eius vsu. Quem quidem communis Ecclesie traditio, & praxis ostendit esse ablationem corporis factam in Christi institutionem, cum certa verborum forma: de qua dicitur in sequenti cap. De necessitate sacramenti autem requiri ut talis ablutio sic fiat, ut aqua realiter tangat corpus baptizandi, Suarez probat in ead. sect. 2. ex vi vocis. Nam nemo unquam dixerit, aquam quae non tangit corpus, abluere ipsum ablatione reali, qualis necessaria est ad baptismum tanquam modus quo conferri debet paulo post tradendus. Id quod indicatur per illud D. Augusti. tract. 80. in Ioannem. Quae est tanta virtus aquae, ut corpus tangat, & cor abluat.

Adde requiri etiam, ut talis contractus sit successivus, seu cum diffusione partium aquae per partes corporis. Quod idem Suarez probat: quia id requiritur ad rationem adlutionis: ut eo patet, quod aqua in vase, quamvis illud tangat, non dicitur illud abluere: sicut nec aquae pars, quae post baptismum adhæret corpori baptizati: ablu, sed ablutum esse dicitur.

Adde præterea requiri (prout receptam esse D. Thomas sententiam notat Greg. à Valer. in citata disput. 4. quest. 1. puncto 2. versu Ex cuius) v. tanta sit aqua, & eo modo adhibita, ut persona cui adhiberetur secundum vlitatum, & moralè loquendi modum verè dicitur ablu, seu aqua tingi. Id quod de se clarum est: quia ut vera aqua, sic vera ablutio necessaria est ad sacramentum baptismi. Nam baptizandi verbum in sacra Scriptura illam importat eadem ratione, qua ante dictum, est, verbum aquae importare veram aquam.

Ex quibus pro praxi sequitur primo, non esse verum baptismum si aqua tantummodo tangat vestes baptizandi, nec vilo modo corpus: alioqui enim si quis insuferetur corio, aut in tra capsam clauderetur, postèr pariter verè baptizari: quod nemo asseruerit, cum nullo modo abluatur. Vnde talem baptismum iterandum esse Sotus in eadem quest. unica art. 7. sub finem merito asserit.

Sequitur secundo, quod etsi probabile sit valere baptismum, quantumcumque abluatur quis tantum secundum capillos: sicut probabile est contingisse cum Actorum 2. audita concione D. Petri, tria circiter millia hominum susceperunt baptismum: quandoquidem aspersione collatum fuisse (& ideo aquam secundum capillos tantum attingisse aliquos) iudicat tanta multitudo, tam brevi tempore baptizatorum. Nihilominus tamen: quia non satis constat capillos, sufficientem ad id; corporis partem esse, posse talem baptismum sub conditione iterari indicat Sotus in eod. art. 7. versu, Equid.

Sequitur tertio, quod ex eodem Soto ibidem subiungit loco memorato Greg. à Valer. non sufficere ad baptismum, sicut nec ad ablutioem, si minutissima tantum aquae gutta, aut etiam aliquot paucis guttulis, quis aspergatur.

Sequitur quarto, nec esse satis ad baptismum, si solvatur vterus matris in quo infans continetur. Id quod habetur ex cap. Quin maternis, De consecr. dist. 4. & confirmatur: quia ille modus non sufficit ut ipsa persona infans censeatur ablu; quæ cum sit distincta à persona matris; vtpote proprio corpore, propriaque anima constans, non ablutur ablutioem matris. Quæ ratio est D. Thomæ 3. par. quest. 68. art. 11. Veruntamen, ut inquirunt à Victoria De sacram. quest. 32. & Gabriel in 4. dist. 4. quest. 2. art. 3. dubio secundo, & post utrumque Greg. à Valer. in eod. puncto 2. versu, Tertio sequi: ut si arte, & opere obstetricis aqua sic mitti possit ut pertingeret vsque ad infantem: addita forma debita verborum, non immerito censeretur verus baptismus: quia nihil necessarium ad sacramentum deesse: etiam si tunc sicut in aliis casibus dubiis, videtur sub conditione repetendus, si postea infans vivus egrediatur ex vtero.

Dices deesse, quod infans non sit natus: & ut in cit. cap. Qui in maternis, dicitur renasci non possit, qui non fuerit natus. Respondet à Valentia infantem ad renascedum in Christo per baptismum, sufficienter nasci in Adam, quando in vtero matris concipitur. Si vergas id ipsum capitulum esse intelligendum de natiuitate per egressum ex vtero. Respondetur id quidem verum esse, sed habito tantum respectu ad id quod ibi statuebatur, nempe baptizari nõ pos-

se infantem, & a inclusum in vtero matris, ut aqua ad illum pertingere non possit: nisi forte aliqua saltem parte sit ex ipso vtero egressus. Neque obstat, quod infans in vtero existens involutus sit pelle secundina. Nam & natus potest cum tali pelle baptizari, iudicio Angeli in verbis, Baptismus s. s. 4. & Sylu. eodem verbo 4. qu. 1. ratioque esse videtur quod ea pellis sit corpori adnata, sicut & capilli, vel scabies.

Aduerte autem ex Gabriele loco citato non longe à principio, & à Victoria in seq. quest. 33. & ex aliis communiter post D. Thomam 3. par. q. 8. art. 11. ad 3. matre mortua si infans eredatur adhuc viuere in vtero, eam esse aperendam, ut ille baptizetur: sique mater damnata sit ad mortem, differri debere executionem poenæ donec pepererit ex lege, Imperator Adrianus, ff. De statu hominum, & ex lege Prægnantis, ff. De poenis. Vide Couar. in lib. 4. variarum resol. cap. 4. Mater autem viuens etiam si (ut loco cit. addit Sylu.) ob partum moritura esset, scienda non est, ut extrahatur infans & baptizetur: quia illud est malum directe repugnans præcepto Decalogi de non occidendo: neque facienda sunt mala ut eueniant bona ex cap. 2. epist. ad Romanos. Pari ratione neque mater ipsa ad liberandum se à morte, cum iudicatur moritura in partu, potest sumere medicinam, ex qua pro babili ter sequutura sit mors infantis. Id quod procedit maxime quando infans speraretur matre mortua victurus, & baptizandus, quia aliena vita spiritalis, nostræ temporali præferenda est. De qua re Nauar. in Enchir. cap. 25. n. 62. & Sylu. eodem verbo, Medicus quest. 4. dist. 2.

Aduerte etiam infantem in vtero matris omnino clausam etiam si non sit capax baptismi fluminis, esse tamen tum baptismi fluminis, prout D. Thomas loco cit. ad 1. attingit & patet, quia Deus potest illum sanctificare, sicut Ieremiam, & D. Ioannem Baptistam: non enim potestas ipsius alligata est sacramentis; Tum etiam baptismi sanguinis: ut si pro Christi fide, aut pro iustitia mater occidatur. Etsi enim intentio interfectoris feratur tantum in matrem, tamen de se extenditur ad infantem quem illa gestat in vtero, cuius mors sequitur ex illius morte.

Aduerte postremo ex Thom. ibid. m ad 4. & communi omnium sententia teste Sylu. in verbo Baptismus 4. quest. pr. m. 3. expectandam esse totalem egressionem infantis ex vtero ut baptizetur: nisi mors imminet: quia imminente quæcumque pars egrediatur, illum posse in eadem baptizari: hac tamen distinctione seruata, ut si pars illa sit caput, in quo maxime manifestatur principium vitæ, quod est anima (ad quam a peccato abluendam baptismus confertur) non sit iterandus baptismus: si totum egredi contigerit: si sit alia pars, iterari debeat sub conditione, Si non es baptizatus, &c.

De modo que fieri debet ablutio aliquot dubia.

Q uorum primum est, An ad baptismum, si quid referat, ablutioem fieri immersione corporis in aquam, an effusione aque in corpus?

Responsio est, nihil referre, ex D. Thomæ sententia, in 3. par. qua. 66. art. 7. & 8. communiter (ut ibid. notat Suarez disput. 20. sect. 3.) recepta à Theologis in 4. dist. 3. sicut & à Summulariis in verbo, baptismus. Et probatur, quæ ex institutione Christi, nihil aliud definitum est, nisi quod hæc ablutio fiat ex aqua. Quod vero hoc, vel illo modo fiat, non est à Christo præscriptum, ut patet ex institutionis verbis. Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua] & Matth. vlt. Baptizantes eas in nomine Patris, &c. Quare nullus particularis modus ablutioem est de essentia baptismi: sed solummodo ablutio, de qua antea. Vnde sicut est vera ablutio: ita & ceteris necessariis concurrentibus, verus baptismus erit; siue baptizetur quis per modum effusionis: ut quando aqua in aliquo vase contenta effunditur super baptizandum: siue per modum aspersioem ut quando aqua in spongia, vel in alio corpore contenta spargitur super corpus baptizandi: siue per modum immersionis ut quando minister tenens infantem per latera, aut brachia immergit ipsum in aquam, & statim ab ea eleuat.

Quam-

NAL  
SIS  
P

17.

18.

19.

Quamuis aptem hæc ita sint, tamen minister, qui solemniter, & ex officio sacramentum istud confert, tenetur seruare consuetudinem Cathedralis Ecclesiæ in qua baptizat; non autem Archiepiscopalis, aut Romanæ, nisi sit exemptus; ex Palud. in 4. dist. 3. q. 3. art. 2. quem sequitur D. Anto. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 1. sub finem. Tabiena Baptismus 5. n. 1. & Sotus in 4. dist. 3. quæst. vnica art. 8. conclus. 3. Quod si non faciat, nec iusta causa ipsum excuset, peccabit grauius, iuxta D. Thomam in supra citato art. 8. non tamen mortaliter, vt vult loco citato Sotus: dummodo id non faciat ex contemptu, aut cum notabili scandalo. Iusta causa autem excusans potest esse, vt in eodem nu. 1. notat Tabiena: tum honestas, vt in adultis, quos mergi non conuenitum necessitas, siue ex aquæ paucitate, siue ex debilitate ministri, qui non potest sustentare baptizandum: siue ex debilitate baptizandi, cui potest imminere mortis periculum si immergatur. Tunc enim ex D. Thoma in memorato art. 7. quantumcumque consuetudo haberet (sicut habuit adhuc suo tempore) vt baptismus per immersionem conferatur, posset per effusionem, aut asperisionem conferri.

Secundum dubium est, An ad baptismum sufficiat vnica ablutio?

20. **R**atio dubitandi esse potest, quod in cap. Si quis Presbyter, De consecr. dist. 4. perna depositionis imponatur Episcopo, vel Presbytero, trina immersione omittenti. Resolutio D. Thomæ autem est in memorato art. 8. abluitionem quidem esse baptismum essentialē, sed illius modum esse tantum accidentalem. Quod patet ex illius variatione instituta ab Ecclesia, occasione diuersarum hæreseon, prout ab ipso D. Thoma ibidem declaratum videlicet. Iam vt per immersionem fieri, tantum est modus abluitionis; sic & fieri per trinam immersionem: ita ut ad necessitatē baptismi perinde vna, ac trina immersio sufficiat, ex cap. De trina, ead. dist. 4. & licet ordinarius modus conferendi baptismum fuerit per trinam immersionem: tum propter rationes, quæ ex D. August. referuntur in cap. Postquam, eadem dist. tum etiam propter præceptum Apostolorum in cit. canone, Si quis presbyter (est enim ipsorum 49. nonnullis licet verbis mutatis) tamen postea, vt inquit in eodem D. Thomas, in detestationem erroris rebaptizantium, vt Donat. statum in Concilio 4. Tolet. canone 5. constitutum est, ne baptismus fiat nisi vna immersione. Hic aduertet ex Caiet. ad eundem D. Thomam locum, & ex Soto in 4. dist. 3. quæst. vnica art. 8. in explanatione tertij argumenti: ministrum, qui intendit conferre baptismum per trinam immersionem, si in prima tantum, aut in secunda proferat integram formam verborum sacramentalium, perficere verum sacramentum baptismi, dummodo habeat, prout ad sacramentum requiritur, intentionem faciendi quod facit Ecclesia. Ratio est quia talis intentio ministri fundatur super ritu & consuetudine Ecclesiæ: in baptismo vtentis trina immersione, non tanquam essentiali, sed tanquam accidentali ceremoniam: ita ut eadem ministri intentio respiciat trinam immersionem, non tantum essentialē, sed tanquam accidentalem sacramenti ritum: quo omisso, sacramentum ipsum perinde vere perficitur: ac Sacerdos, qui aliquo casu, aut obliuione aquam vino non admiscuit in calice, vere consecrat: quia Eucharistiæ sacramento, admixtio aquæ tantum est accidentalis.

Tertium dubium est, An per immersionem sine emersione possit valide conferri Baptismus?

21. **H**ic occasionem dat difficultas, de qua in vtramque partem contententes auctores referunt Greg. à Valen. disput. 4. quæst. 1. puncto 2. versu, Septimo sequitur, & Suarez in ante memorata disput. 20. scilicet 3. An si infans in flumen, vel in puteum proiceretur cum intentione illum baptizandi, debite prolata verborum sacramentalium forma, validus esset baptismus? Quæ difficultas nulla est si in pietione, immersioni succedat emersio; vt si intra canistrum, funi alligatū in aqua proiectus statim retraheretur: quod exemplū est Angeli in verbo, Baptismus 4. §. 1. Tota ergo est, cū immersioni nõ suc-

cedit emersio, sed immerfus relinquitur suffocandus in aqua. Quod quidem constat damnabile esse, nec vlturpandum: quia non sunt facienda mala, vt eueniant bona: tamen non impedit quin baptismus ea ratione cogatus sit validus, vt idem Auctores probabilis esse cenent, quia nihil tunc deesse videtur ad baptismi veritatem: quandoquidem cum ministri intentione requisita, concurrat vera materia & forma, & factus superque in tali casu infans abluatur. Ratione verò quæ faciunt pro parte contraria, iidem bene soluunt, nec nos remorari debent quia talis casus in praxi valde rarus est, & pene inauditus.

Quartum dubium est, An ad baptismum sufficiat qualemcumque corporis partem abluere?

**A**d quod respondetur ex D. Thoma. in citata quæst. 66. art. 7. ad 3. si totum corpus non possit aqua perfundi, propter aquæ paucitatem, vel propter aliam causam (mors videlicet periculum, vel indecentiam in baptizando, aut imbecillitatem in baptizante) oportere perfundere caput, in quo vt in sede sensuum manifestatur principium vitæ animalis, seu anima, vt est sensitiua: sicut & in thorace includente partes vitales, eadem manifestatur prout est vegetatiua, seu principium alendi: quem proinde, cum caput non potest, continet perfundere (maximè in pectore quod est sedes cordis) potius quam artus, seu partes alias in quibus vitæ principium non ita manifestatur: quamuis dicat Angelus Baptismus 4. §. 2. communis teneri, quod qualitercumque attingatur baptizandus (reali scilicet tactu aquæ) sit baptizatus: quia tamen id certum non est, datur locus iterationi baptismi sub conditione, prout ex D. Thoma antea tradidimus nu. 18.

Illud restat de tota hac re monendum, nusquam eo abluitionis modo vtendum esse, ex quo probabile mortis periculum baptizatus incurreret. Is enim potius est diuinæ misericordie committendus: quia non sunt facienda mala vt eueniant bona, ad Roman. 3. Neque refert quod alioqui ille morietur sine baptismo: quia quisque ex charitate debet prius consulere animæ suæ, quam alienæ. Coniicere autem alium in tale periculum, peccatum est mortale, Ceterum vix tale adesse potest, si modica aqua tepida super caput, vel faciem, vel pectus baptizandi effundatur, aut aspergatur.

## CAP V T I V.

### De forma Baptismi.

### S V M M A R I V M.

- 23 Catholicorum sententia de forma Baptismi.
- 24 Non est de necessitate baptismi, in illius forma personam ministri exprimi.
- 25 Est autem vt exprimat personam suscipientis.
- 26 Itemque vt exprimat actus baptizandi.
- 27 Inuocatio sacrosanctæ Trinitatis est de eadem necessitate.
- 28 Eam oportet esse explicitam.
- 29 Responso ad illud quod in contrarium obicitur potest ex Actibus Apostolorum: & ex dicto Nicolai Papa. V.
- 30 De essentia forme baptismi est, vt in ea cum trinitate personarum signifi. etur natura vnitas.
- 31 Forma Baptismi in vulgari lingua esse potest, & quo modo sit coniungenda cum abluitione, quodque possit esse conditio: non tamen sine necessitate.

**D**E forma baptismi quoad speculationem multæ sunt difficultates, inno & errores, quos refert Bellar. como 2. in lib. De baptismo cap. 3. de quibus tum ipse, tum Suarez disput. 21. tum etiam Greg. à Valen. disput. 4. quæst. 1. puncto tertio videri possunt ab auido sciendi. Quoad praxim vero, conuenient Catholici, & tanquam de fide certum tenent propter verba Domini Mathæi vi. Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & Ecclesiæ definitiones, tum alias, quarum istos auctores meminere, tum valde apertas Concilij Florentini in in-

structione

instructio Armenorum, & Alexandri terti, in cap. 1. De baptismo. Tenent, inquam, istam esse formam legitimam huius sacramenti Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. In qua quatuor exprimentur. Primum quidem persona ministri, per pronomen, ego 2. persona suscipientis, per pronomen Te, 3. actio, per verbum Baptizo 4. inuocatio sanctæ Trinitatis, ut principalis agentis, per ea quæ sequuntur, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

## SECTIO PRIOR.

De personis, & act. one in forma baptisui expressis.

De persona autem ministri notandum est, quod D. Thomas in 3. par. quæst. 66. art. 5. ad 1. & expresse docet D. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 2. expressionem personæ ministri, cum ipsa sit tantum causa instrumentalis, non esse de necessitate sacramenti, sed solum de præcepto Ecclesiæ secundum formam usitatum Latinis: prout satis intelligitur ex eo quod Græci verum baptismum cõferant (quem admodum loco citato Concilium Florent. statuit, efficaciterque probat Suarez in ead. disput. 21. sect. 1. ubi finem) nec tamen personam baptizantis expriment. Dicunt enim: Baptizetur talis seruus. Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Quæ forma Latinis vtens peccat, & quidem mortaliter ex Arnilla in verbo Baptismus, nu. 10. quia peruertit Ecclesiæ ritum. Quod maxime verum est si id faciat ex errore, quo existimet validam non esse formam apud nos usitam: aut faciat cum scandalo. Quamquam tamen erit verum sacramentum, ut contra Innocentem, post Adrianum probat Sotus in 4. dist. 3. quæst. vnica art. 3. Ex his sequitur quod habet Bellar. in citato cap. 3. versus Est igitur: particulam, ego, licet non debeat à nobis omitti, quia exprimitur in forma recepta ab Ecclesiâ Latina, tamen si omittatur, baptismum esse validum: quod patet ex c. Retulerunt, De consecr. dist. 4. ubi forma, in qua pronomen: Ego non exprimitur, approbatur tanquam sufficiens ad validitatem baptismi.

De persona vero suscipientis baptismum, notandum est cum Suarez in sequenti sect. 2. dicto tertio; communem omnium sententiam esse, quod de necessitate formæ baptismi sit, ut per eam indicetur persona quæ baptizatur. Ad quod facit cap. 1. De baptismo, in quo statuitur non esse baptismum, nisi dicatur ego te baptizo, etiam si trina immersio fiat in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti Amen. Cur autem inde similiter non colligatur, pronomen Ego, esse de necessitate formæ, glossa ibid. in verbo Ego, causam reddit: quia illius detractio non impedit quin sensus integer maneat, argumento citati cap. Retulerunt. Ad idem quoque facit Ecclesiæ traditio, & vsus communis: siquidem tam in forma qua Græci, quam in ea qua Latini vtuntur, persona suscipientis indicatur.

Accedit ratio, quia baptismus, sicut & alia sacramenta (excepta Eucharistia, quæ habet esse permanentem post consecrationem, ac extra usum) perficitur & consistit in vsu, quo materia illius ad subiectum applicatur: ideoque forma (quam oportet significare illud in quo natura sacramenti consistit) debet exprimerem materiam prout applicatur suscipienti: & consequenter exprimerem suscipientem. Quod de præcepto quidè debet à nobis fieri per pronomen Te, validus tamen est baptismus: si fieret per aliam vocem æquipollentem ei in significatione, atque sufficientem ad exprimendam personam cui actio ministri applicatur: ut si dicatur, Baptizo hunc quem, vel hunc hominem, vel hunc filium Principis, & sic de similibus, quæ ex vsu accommodatione idem valerent ac Te. Quod procedit (ut etiã post Sotum & alios notat Greg. à Valen. in citato punct. 3. versus Quamquam illa) quantumcumque contingeret errare circa determinatam personam, quæ baptizanda proponitur: ut si minister dicat, Baptizo hunc filium Petri, & proposita sit ei filia Pauli: intentio enim generalis faciendi quod facit Ecclesiâ (& ideo designandi personam quæ ei proponitur) proualeat in hac re particulari cogitationi, quam per errorem habet diuersam. Idem ex D. Thoma habet Syluest. in verbo Baptismus 3. dist. 15. bene mouens secus esse, si quis intentionem ita dirigat in aliquem, ut illum solum nullo verò modo alium, baptizare institueret. Id quod iam attigimus in præcedentibus.

De actu porro baptizandi notandum est, conuenire quoque inter omnes, (ut adhuc præcedenti versu notat Greg. à Valen.) quod sit necessario exprimentus in forma baptismi. Id enim aperte constat ex eo quod Concilium Florent. in instruct. Armen. inter necessaria, ut baptismi sacramentum perficiatur, ponat: si exprimat actus, qui per ministrum exercetur cum sanctæ Trinitatis inuocatione.

Aduerte vero, quod etsi necesse non sit ad baptismi validitatem talem actum exprimerem per verbum, Baptizo. Sed sufficere possit aliud æquiualens, ut lauo, abluo, tingo, aut simile: ipsum tamen tanquam maxime accommodatum, etiam quando baptismus confertur vulgari lingua, retinendum esse eo modo quo longissimo iam vsu, Ecclesiâ Latinâ (æquiualentibus non carens) retinet à Græcis acceptum, & Latinum factum. Quod notans Suarez in ead. sect. 2. dicto 1. sub finem: addit non esse necessarium ad validitatem baptismi, ut id ipsum verbum vsurpetur in prima persona indicatiui modi, dicendo Baptizo; sed sufficere ut vsurpetur in persona & modo, quo actus baptizandi significetur, prout exercetur de præsentibus: dicendo v. g. Baptizaris tu, vel baptizetur iste: aut in imperatiuo præsentis temporis Baptizetur hic. Verum in praxi, oportet se conformare consuetudini receptæ.

## SECTIO POSTERIOR.

De inuocatione sacrosanctæ Trinitatis, facta in baptismi forma.

De inuocatione denique sanctissimæ Trinitatis notandum est, certum esse de fide, quod ea sit necessaria necessitate sacramenti: quia Dominus noster Mathæi vlt. Apostolus dicens. Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, non tantum præceptum sed etiam ritum formamque baptizandi dedit: prout Ecclesiæ consuetudo est interpretata iam inde à temporibus Apostolorum: in quorum can. 49. reprobatur baptismus datus in Domini morte, quia ipse non dixit. In morte me baptizate: sed Euntes docete omnes gentes baptizantes eo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Vnde satis constat eos accepisse proposita Domini verba tanquam contentia formam baptizandi: sicut & post illos acceperunt antiqui Patres, prout constat ex eorum verbis, quæ referat Suarez in disput. 21. sect. 3. Nec obstat quod eadem verba possint alium sensum admittere (ut idem sub initium præcedentis sect. 2. ostendit) secundum quem ex illis non inferretur, baptismi formam debere talem esse, qualem diximus. Nam non agimus quomodo verba illa intelligi possint, sed quomodo intelligi debeant; nempe eo sensu quo à Christo dicta sunt. Is vero est, quam Ecclesiæ traditio, optima Scripturæ interpret. sequitur: non quem quisque sibi finxit.

Difficilis ultas est vero, num de necessitate Baptismi sit ritum personarum inuocatio explicita, qualis continetur in forma quam initio huius capituli proposuimus? an satis sit implicita, qualis continetur in hac forma. Ego te baptizo in nomine Christi; aut Te baptizo in nomine Trinitatis. Sequenda est autem sententia negantium, satis esse implicitam, ut sequuntur Bellar. & Greg. à Valen. locis citatis initio capituli, & Suarez sect. 3. tertia & quarta qui in illa pro eadem sententia plures auctores refert, ut & Henricus Summa Theolog. Moral. lib. 2. cap. 8. §. 1. littera l. Confirmatur autem ex eo, quod in cap. Si reuera, De consecr. dist. 4. statuatur rebaptizandi, quæ baptizati fuerint solummodo in nomine Domini: & in cap. Multi sunt ead. dist. improbatur baptismus datus solummodo in nomine Christi, quia ipse Dominus dixit, Ite, baptizate omnes gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: ita ut ille qui vel vnam de sancta Trinitate personam non nominaret, verum baptismi non conferret.

Accedit quod in cap. Firmiter De summa Trinit. §. Sacramentum: dicatur sacramentum baptismi, ad Dei inuocationem & indiuiduam Trinitatis, videlicet Patris, & Filii, & Spiritus sancti: consecrari in aqua. Et in cap. 1. De bapt. & eius effectu, ac in Concil. Florent. in instruct. Armeno. prescribat formam baptismi, quam antea regulimus, in qua sit expressa, & distincta mentio singularium personarum sacro-

NAL  
SIS  
P  
V

sanctæ Trinitatis. Ad idem confirmandum Suarez addit auctoritates Patrum, & hanc rationem. Quod cum ex cap. Debitum De baptismo, baptismus sit sacramentum fidei: & ex cap. Veniens, De presbyt. non baptiz. baptismus sit fundamentum omnium sacramentorum, fiat in eo expressa professio Evangelica fidei: ideoque oporteat in eo tradendo fieri expressam inuocationem Trinitatis: quæ est primum obiectum, & fundamentum totius fidei, & principalis causa omnium sacramentorum ac mysteriorum nouæ legis.

Atque hinc sequitur primo, omnem illam mutationem per quam expressa inuocatio Trinitatis mutatur in implicitam, vel confusam, esse contra veritatem, & substantiam formæ baptismi: & ideo nullum esse baptismum, qui datur, dicendo baptizo te in nomine Dei; & secundum probabilior sententiam, cum etiam qui daretur in nomine Domini Iesu: vel in nomine Christi, non exprimendo alias personas. Quam sententiam locis cit. propugnant Bellarm. Gregorius à Valen. & Suarez, post plures alios quorum hic meminit. Pro ijs autem qui contrariam sequuntur, duo potissimum faciunt. Alterum, quod ex actus Apostolorum habeatur datus baptismus in nomine Christi, cap. 2. 8. 10. & 19. Alterum, quod Nicolaus Papa (prout referitur in cap. *Aquidam Iudæo, De consecr. dist. 4.*) statuerit, verum esse baptismum in nomine tantum Christi collatum, sicut in Actis Apostolorum legitur.

29. Ad quorum prius responderi potest, non esse probabile Apostolos baptizasse alia forma, quam quæ à Christo præscripta erat, quando dixit, Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti (de qua re bene Sua. et in citata sect. 3. §. superfl.) ideoque baptismum datum in nomine Domini nostri Iesu Christi, non esse eo sensu intelligendum, ut existimeretur quod Apostoli baptizando vterentur hac forma, Ego te baptizo in nomine Christi: sed alio sensu, qui esse potest, vel quod baptizarint in fide Christi, vel quod auctoritate Christi, vel quod in morte Christi, iuxta illud ad Rom. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: vel quod baptismum instituto à Christo: ad differentiam baptismi Ioannis: vel denique in nomine Christi, non quidem solius, sed adiuncto etiam Patre, & Spiritu sancto dicendo fortassis, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij eius Iesu Christi, & Spiritus sancti.

Ad posterius eadem responsio adhiberi potest. Nec obstat particula, tantum, in citato cap. posita, quæ ut notat Suarez, censeri potest addita ad indicandum sola Christi appellatione cum duabus alijs personis sufficienter significari secundam sacrosanctæ Trinitatis personam: dicendo, Ego te baptizo in nomine Patris, & Christi, & Spiritus Sancti. Vel dicendum est cum Soto in 4. dist. 3. quest. unica art. sexto in fine, Nicolai Papam non definiisse id, ut Pontificem; sed de eo suam explicuisse sententiam, ut priuatum Doctorem. Vbi aduerte in decretis Romanorum Pontificum spectandum esse potissimum quidnam ex instituto decernatur, non quid obiter dicatur. Nicolao autem Papæ fuisse propositam questionem, Vtrum illi, qui à quodam Iudæo essent baptizati, vere baptizati essent. Cui questionem, quod responderet, nempe esse verum baptismum, decernitur ex instituto: neque licet illud in controuersiam reuocare. Cetera vero, quoniam obiter ab eo dicuntur (quantum quidam de illis non interrogabatur) non sunt paræ fidei. Vnde Pelagius Papa cum ex instituto interrogatus esset de istius generis baptismo: vtrum scilicet valeret baptismus collatus in nomine Domini, respondit negatiue ut habetur ex cap. Si reuera, De consecr. dist. 4. atque adeo contra sententiam Nicolai Papæ, docentis baptismum collatum in nomine Christi validum esse.

30. Porro De essentia formæ baptismi est vt in ea non solum Trinitatis personarum, sed etiam naturæ vnitatis significetur: quod fit per particulam in nomine: ita necessariam ad hoc sacramentum, vt iudicio Syluestri, in verbo, Baptismus, primo quest. 11. Concl. 4. & Angel. eodem verbo 2. §. 6. & 7. vt nullus sit baptismus, si omittatur, in, vel dicatur, In nominibus. Quod bene explicatū videri potest apud Suarezium in ead. est. 3. concl. 2. sicut & in seq. sect. 4. vtrū necessariū sit in forma baptismi tres personas sub nominibus Patris, & Filij, &

Spiritus sancti exprimere: nec sufficiat dicere, in nomine genitoris, & geniti, & ab vtroque procedere: is. ac in nomine Trinitatis: aut in nomine vnus & trini: aut in nomine trium personarum, & sic de similibus. Quæ res in speculatione quidem difficultatem habet, Scholasticis tamen in quendam præctice tamen certum est: graue peccatum esse mutationem eiusmodi faceret: tum propter verba Christi, & consuetudinem Ecclesiæ: tum propter scandalum: quod alijs adferre potest: talis præsumptio nouitas: tum etiam propterea quod sacramentum redditur dubium, itaut ipsum iterandum sit sub conditione, quemadmodum Suarez ipse sub finem eiusdem sectionis quartæ monet.

Talis vero dubii ratio consistit in eo, quod personæ diuinæ constituantur, & distinguantur per relationes paternitatis, filiationis, & spirationis, passiuæ: eademque personæ debeant in forma baptismi exprimi, si eundem eas maxime rationes, quibus constituantur, & inter se distinguuntur. Ad quam distinctionem indicandam, quia particula, &, facit aliquid; Sylu. loco citato cum Innocentio ad cap. 1. de baptismo, sentit ea ommissa non perferri sacramentum, nisi suppleatur per aliquam æquipollentem. Quod quia aliquid habet: probabilitatis, talis ommissio (sufficientem causam præteret baptismum iterandi sub conditione.)

Ex dictis relinquitur, cum baptismus vulgaris lingua confertur (vt potest, immo consultum est, quando minister nescit bene profere Latine: quod à Victoria tangit in summa, De sacram. quest. 18.) dandum esse operari, vt usurpentur verba, quæ in eo idiomaticè interpretentur proprie verba, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. De quibus quomodo coniungi debeant cum materiæ applicatione, dicendum hic est, nisi id iam satis constaret ex dictis in proxime præced. libro cap. 3. addito eo de quod admonet Greg. à Valen. dist. 4. quest. 1. puncto 3. quia moralis vsus verborum de præsentibus, non admittit, vt illud quod præcessit, significetur tanquam præsens: curandum esse vt forma verborum proferatur antequam ablutio finita sit. Porro quod apud eundem ibidem explicatur habetur, baptismum diuinam institutionem non esse iterabilem, in sequen. cap. 7. commodius tradetur. Sufficit in præsentiarum notari, in Ecclesia baptizantem sub conditione eum, qui iam domi baptizatus sit, peccare mortaliter: quia iteratio baptismi sub conditione, permittitur tantum in illis, de quibus re diligenter perquisita, dubium relinquitur, an baptismum rite suscepissent. Tunc enim baptismus ille toleratur, quia non censetur iteratum, quod sciri non potest esse factum, cap. Solemnitates 1. De consecr. dist. 1. neque interuenit temeritas præsumptionis, vbi est diligentia pietatis cap. Si nulla, De consecr. dist. 4. Alias autem nunquam fas est etiam sub conditione baptismum alicui ministrare, iuxta cap. Cum itaque, eadem dist. 4. vbi bona ratio tangitur, quod scilicet iteratio baptismi aduersetur fidei, qua profitemur vnum baptismum in remissionem peccatorum. Accedit, quod si qualecumque dubium sufficeret ad talem iterationem, ea posset passim vsurpari, cum passim aliquæ causæ (est in sufficientes) occurrant dubitan. si, an rite administratus fuerit nobis baptismus. Vnde sequendum est, quod habetur in seq. nu. 54.

## CAPVT V.

De accidentibus Baptismi, que ritus, ceremonie illius dicuntur.

## SVMARIUM.

32. Causa instituendi ceremonias baptismi, & peccatum eas omittentium.  
33. Reuocatio ceremoniarum baptismi ad tria capitula.  
34. Ceremonia non adhibita vt par est, postea adhibenda.  
35. Tempus, locus, cultus externus ministri, & aque qualitas, que requiruntur ad licitam administrationem baptismi.  
36. Documenta de patris, seu suscipientibus baptizatum.

EXPOSITIO is quæ ad Baptismi substantiam spectant, consequenter de illius accidentibus est dicendum: quod nomine intelliguntur ritus, seu ceremonie, tanquàm debite

circum-

circumstantiæ seruandæ in solemnè administratione baptisimi. De quibus agentes tam recentiores, quam antiquiores auctores Henricus commemorat lib. 2. Theologiae Moralium cap. 11. in margine initio. Car autem instituenti fuerint tales ceremoniæ, tres rationes D. Thomas reddit in 3. ar. quæst. 66. art. 10.

Prima est, deuotio fidelium: siue, vt cum maiore reuerentia, & pietate sacramentum ipsum tractaretur. Secunda est, eruditio rudium: siue vt facilius ob oculos poneretur, & in mentibus fidelium magis imprimeretur tam præclarum Dei donum; neque tantum verbis, sed etiam rebus, factis, & operibus fideles instruerentur de virtute, & effectibus tanti sacramenti. Tertia est, debiliu auxilium: nempe ad abigendos & prohibendos demones, ne impedimento sint sacramentali effectui: adeoque ad tollendum diuinæ gratiæ obicem. Earum autem voluntaria omissione peccatum committi habet: x Richardo & Soto contra Caiet. Greg. à Valen. tomo 4. disput. 4. quæst. 2. puncto 1. colum. 3. Et probat ex eo quod in Clem. vnica, De baptismo, talis iubetur grauiter puniri ab Episcopo. Inde enim sequitur ipsum graue, atque adeo mortale peccatum esse, de quo Natarrus in Encicli. 2. p. 22. n. 7. Pro quo facit, quod Spiritus sanctus disciplinæ effugiat factum Sapien. 1. quodque D. Tho. 3. par. quæst. 69. art. 9. inter modos fictionis impediens effectum baptisimi ponat, quod quis celebret tale sacramentum non seruando ritum Ecclesiæ. Id quod, prout Suarez monent commentaria, pertinet tum ad ministrantem baptisimum: tum etiam ad suscipientem, quando vult finetali ritu baptizare, aut aliquo modo cooperatur ministro sine tali ritu baptizanti, nulla interueniente necessitate excusante. Et certe illis ipsas ceremonias, vt res non leues, sed magni momenti, plurimi faciendas esse, magnoque in honore habendas Catechismus iussu Concilij Triden. editus in c. De baptismo, versus finem ostendit, tum ex autoritate instituentium, qui fuerunt Apostoli, prout eorum antiquitas ostendit, de qua constat ex Authoribus quos citant Saurez disput. 30. sect. 2. Bellarm. lib. de baptis. cap. 25. & sequentibus, Gregori à Valen. tomo 4. disput. 4. quæst. 1. puncto 4. sub finem, & in sequenti quæst. sexta: tum etiam ex præstantia finis, in quem sunt instituta: nempe vt sacramentum maiori religione, & sanctitate administraretur, ac veluti ante oculos ponerentur præclara illa dona, quæ in eo continentur, & in fidelium animas, passionis Christi merito, infunduntur.

Variæ autem sunt quidem ceremoniæ, quibus Ecclesia in baptisimi administratione vitur: omnes tamen ad tria capita reduci possunt, vt in eodem catechismo additur. Quorum primum sit illarum, quæ seruantur antequam accedatur ad baptisimi fontem. Alterum earum, quæ adhibentur cum ad ipsum fontem ventum est. Tertium earum, quæ peracto iam baptismo addi solent: quibus ibidem sufficienter instruitur Parochus: pro quibus Bellarminus auctoritates antiquorum habet loco citato. Nos vero adiungemus documenta pro quotidiana vsceremoniarum baptisimi.

Documenta notanda pro quotidiana vsceremoniarum baptisimi.

Primum est: si urgente mortis periculo baptizetur domi infans sine ceremoniis illis, quas liber ritualis habet, eas debere à Parocho postea suppleri in Ecclesia. Pro quo Henricus lib. 1. Theolog. moralis cap. 11. §. 4. lit. A. & lib. 2. cap. 13. §. 1. lit. B. & cap. 15. §. 4. lit. I. in margine auctores citat. Et confirmatur, ex eo quod statuitur in Concil. Trid. sess. 7. de sacram. in genere, can. 13. his verbis: Si quis dixerit receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnè sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contempni, aut sine peccato à ministris pro libito omiti: aut in nouos alios, per quemcumque Ecclesiæ pastorem mutari posse, anathema sit. Vbi aduerte quod aliis citatis monet Henricus, loco postremo ex memoratis: si baptisimus collatus cum solemnitate deprehendatur fuisse inualidus, non tantum ipsum, sed etiam ipsius solemnitatem repetendam esse. Et ratio dari potest, quod sublato subiecto tollatur accidens.

Secundum est: quod uis tempus iam censi aptum sacra-

mento baptisimi: atque adeo infantem quam primum potest, sine mortis periculo, & adultum cum primum fuerit sufficienter instructus, ac dispositus, baptizandum esse; nec differendum baptismum, nisi urgente necessitate. Hoc D. Gregorius Nazianzeni, & D. Basilij auctoritate confirmatum habet Saurez in citata sect. 2. colum. 3.

Tertium est: quod idem consequenter habet, & statutum est in Clem. vnica, De baptisimo: non licere (immo peccatum mortale esse ex Nau. in Euch. cap. 22. n. 7.) baptizare in priuatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesiis, in quibus sunt fontes ad id specialiter deputati: nisi baptizandi sint Regum, vel Principum liberi, quibus in eo casu valeat deferri, aut necessitas emerferit, propter quam nequeat absque periculo ad Ecclesiam accessus haberi. Principum autem intellige non quorumcumque, sed eorum, qui cum superiorum non agnoscant. Regibus fere æquiparatur, vt notat Saurez, conuenienter glisse ad eandem Clem. ver. b. Reg. m.

Quartum est: communem vsu obtinuisse, vt minister baptizaturus solemniter, amictus sit saltem superpelliceo, & stola, de quo ibid. etiam Saurez.

Quintum est (quod id in sequenti col. 4. communem quoque vsu obtinuisse notat) vt licet quæcumque aqua vera & naturalis satis sit ad validitatem baptisimi, vt habitum est in principio tertij capituli: tam excepto casu necessitatis, ad illam non assumatur alia aqua, quam prius benedicta, ac consecrata benedictione, & consecratione, quæ solent fieri in vigilijs Paschæ, & Pentecostes. Quo tempore talis aqua (etiam si maxime præparetur pro baptisimo solemnè) solet accipi, & in domibus seruari, vt si quæ necessitas urgeat priuatum baptizandi, perficiatur ex ea baptismus.

Sextum est (de quo Henricus 2. lib. 3. cap. 15. §. 1. & 2. alius in margine citatis) ipsa susceptione baptisimi fieri professionem religionis Christianæ, & obligationem contrahi permanentem semper, non tantum in fide: sed etiam in obedientia sanctæ matris Ecclesiæ. Pro quo facit Concil. Triden. in sess. 7. De baptis. can. 7. & 8. neque opus esse ad eam obligationem, vt infans habuerit proprium actum credendi, ad promittendum, neque vt in adulta ætate interrogetur, an nouo consensu ratum habeat, quod patrinus pro illo pronisit. Ad quod facit adhuc Concil. Triden. vide in can. 13. & 14. Videri potest Saurez tom. tertio disput. 25. sect. 2.

Septimum est: circa ceremoniam tam, qua præter baptizantem & baptizatum adhibetur alia persona, quæ baptizatum suscipit de manu baptizantis: notandum esse primo, talem ceremoniam antiquam esse & rationabilem, vt videre est apud D. Thom. 3. par. quæst. 67. art. 7. iuncto Saurez commentario: in quo hærere non est nostri instituti. Secundo, sic suscipientem teneri ad susceptum instruendum de rebus fidei, & morum, necessariis ad salutem ipsius, ex D. Tho. in sequenti art. 8. quia in eo assumptis sibi munus pædagogicæ quod tenetur exequi quando necessitas exigit: vt quando baptizatus parentes habet infideles, vel suspectos in moribus (prout habet Syluester in verbo, Catechismus, quæst. 3.) vel ita negligentes vt illum de necessariis ad salutem non instruant. Non est autem perpetua obligatio: sed, vt in commentario sequente art. 8. sub initium Saurez habet, si semel facta sit sufficienter instructio, cessabit eiusmodi obligatio susceptoris, quia baptizatus censetur exiisse ex statu infantis, in quo agebat pædagogus. Tertio congruenter cap. Non plures, De consecr. dist. 4. & cap. Quamuis, De cognitione spirit. in sexto, statutum esse in Concil. Trident. sess. 24. cap. 2. De reform. matrimonij. vt vnus, vel vna tantum: aut ad summum vnus & vna baptizatum de sacro fonte suscipiant: ne scilicet inter plures cognatio spiritualis contrahatur; de qua dicendum erit cum de matrimonio. Quarto, nemine qui baptizatus non sit, posse de baptismo suscipere alterum, ex cap. In baptisinate, De consecr. dist. 4. quia scilicet non est aptus ad explendum munus ad quod assumetur. Quod idem eadem ratione dicendum est de hæretico, ac etiam de pæro adhuc rudi. Idem etiam de Abbate, & de Monacho, ex cap. Non licet, ead. dist. 4. Attamen si contingat ipsos tale munus suscipere, tenebuntur ei satisfacere, prout notat Syluester in verbo, Baptisimus, §. quæst. 5.

## CAPVT VI.

## De ministro Baptismi.

## S V M M A R I V M.

- 37 Triplex Baptismi minister: ordinarius est Sacerdos.  
 38 Ex officio est solus Parochus, & Episcopus.  
 39 Notanda de dño Sacerdote baptizante solemniter.  
 40 Diaconus ex commissione Episcopi potest solemniter baptizare.  
 41 Necessitas & in uanitate excusans baptizantem sine solemnitate.  
 42 Quomodo quilibet homo necessitate sit idoneus minister Baptismi.  
 43 Exclusi ab eo numero: & de casu in quo conuinceret plures simul unum baptizare.  
 44 Ordo seruandus inter idoneos, ad baptismum in necessitate conferendum.  
 45 Peccatum est mortale: non baptizare in extrema necessitate.  
 46 Extra casum necessitatis baptizare sine solemnitate peccatum est mortale: quod non inducit irregularitatem.  
 47 Quatenus mortaliter peccet administratione baptismi in peccato mortali & cooperante peccanti in ea.  
 48 Modi varij quibus contingit mortaliter peccare in administratione Baptismi.  
 49 Quatenus sit, vel non sit, licitum plures simul baptizare.

37. **I**n catechismo iussu Concilij Triden. edito, triplex constituitur minister Baptismi, unus ex officio, alter ex commissione, & tertius ex necessitate.

Ex officio est Sacerdos: cui, quod ex officio baptizare competat, expresse dicitur in Concilio Florent. in instruct. Armen. & in cap. Constat. De consecr. dist. 4. insinuatque factis aperte in cap. Perlectis §. Ad diaconum dist. 25. & in cap. Diaconus dist. 93. communisque Ecclesiæ usus factis confirmat. Sicque conuenire D. Thom. 3. par. quæst. 67. art. 2. ex eo offendit, quod cum Sacerdos institutus sit ad Eucharistiam consecrandam, ratio postulat, ut eisdem potestas omnia illa administrandi, per que quisque potest fieri participes Eucharistiæ tanquam sacramenti Ecclesiasticæ unitatis; dicente Apostolo in priori ad Corinth. cap. 10. Unus panis, & unum corpus sumus omnes, qui de uno pane, & de uno calice participamus. Per baptismum autem efficitur quis participes Ecclesiasticæ unitatis, accipiendo ius accedendi ad Domini mensam. Cæterum Sacerdotis nomine comprehenditur Episcopus, ut ibi ad 2. mo. dicit D. Thomas: quia in omni rebus, quod potest inferior, potest quoque ipsius Superior. Quod etiam confirmatur per citatum cap. Diaconus.

38. Si quæras, An omnis Sacerdos sit ex officio minister baptismi? Respondetur negatiue cū Sylu. in verbo Baptismus 3. nu. 1. & Armil. eodem verbo n. 39. Id enim esse proprium munus Episcoporum, & Parochorum, saltem de præcepto Ecclesiæ, deducitur ex cap. Intersimus, 16. quæst. 1. & ex eo quod per baptismum recipiantur homines in Ecclesiam, & fiant eius membra; deatque ut potestas & ius admittendi homines ad Ecclesiam, sit penes pastores illius. Vnde, ut bene notat Suarez *disput. 23. sect. 2.* Sacerdos respectu quoddem sacramenti baptismi habet sufficientem potestatem, ut illud valide, & æque ministret: sed respectu personæ cui ministrandum est, ut ipsum ei licite ministret, requirit potestatem iurisdictionis: propriam eorum qui animarum curam gerunt, tanquam coadiutorum Summi Pontificis, cui in D. Petro dictum est à Christo: Pasce oues meas. Vnde & ad eos, tanquam Pastores sub summo pastore constitutos, pertinet mandatum Domini datum Matthæi ultimo de pascedis hominibus uerbi diuini prædicatione, & sacramentorum administratione, ac nominatim baptismi, per illud, Ite: docete omnes gentes baptizantes eos &c. De qua re idem Suarez in *sequenti disput. 31. sect. 4. in principio.*

Atque ita habet communis consuetudo Ecclesiæ. Neque enim extra casum necessitatis alius, quam Parochus, nisi de ipsius licentia baptismum conferre solet: sique conferat, ipso renuente, atque uolente non eo fungi suo munere,

peccabit mortaliter. Id siquid in est, ius alienum inuadere, & pastorale munus sibi usurpare cum nobilitate pastoris iniuria. Quod procedit etiam in extrema necessitate subditi baptizandi: quoniam ea non tollit Parochus proprium ius, nec dat licentiam inuertiendi ordinem iustitiam: nec est sufficiens causa ut alius, quam proprius Pastor possit ad baptismum dandum se ingerere: etenim quando is præsens ad est, aut facile haberi potest ad illud suum munus exequendum, non est reuera necessarium alium ministerium.

Quod si Parochus in eo cederet suo iuri, vel ipse non posset haberi, urgente necessitate, alius Sacerdos etiam solemniter baptizare licite posset: quia in eo non fieret eidem Parochi iniuria, nec circa sacramentum committeretur irreuerentia, ut ibidem Suarez bene argumentatur. Nota uero obiter, Sacerdotem baptizantem inuito Parochi ita peccare mortaliter, ut tamen nec ex communicationem, nec irregularitatem ideo incurrat. Quod de excommunicatione patet: quia sicubi imposita censeri possit, maxime in Clementina prima. De priuilegiis. At non est ibi imposita, prout notat Nauarrus in *Enchir. cap. 27. nu. 102.* & de irregularitate docent communiter Authores, ut Suarez quoque monet in ea *lem. sect. 4. dist. ult. mo.*

Ex commissione autem Episcopi, vel Parochi (quam illi, hoc etiam inuito d. re potest ex D. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 4. notab. 2.) solemniter baptizare possunt non tantum alij Presbyteri, sed etiam Diaconi: ut cum Cajet. 3. par. quæst. 67. art. 1. docet Sotus in 4. dist. dist. 4. quæst. viii. art. 1. colum. 3. Et probat ex eo, quod in ipsius Diaconi ordinatione dicatur: quod oporteat Diaconum ministrare ad altare, baptizare, ac prædicare. Id autem ipsi non conuenire ex officio, sed tantum ex commissione Episcopi, vel Parochi, late docet Suarez *disput. 11. 26. sect. 2.* Sed nobis sufficit id ipsum aperte constare ex cap. Constat. baptisma, De consecr. dist. 4. simulque aduertere cum Soto loco citato, iam ex leuissimis consuetudinibus committendi Diacono munus baptizandi solemniter, etiam si adhuc fieri possit, ubi esset magna baptizandorum multitudo, & presbyterorum paucitas: ut in terris remotioribus ab habitatione Christianorum, aut accessu difficilioribus. Cur uero cæteris committi non possit administratio baptismi, ratio est, quia etsi facta ea commissione, non fieret iniuria Parochi: fieret tamen sacramentum ad cuius reuerentiam spectat, ut cum sit ministerium sacrum, requirit de se ministerium sacrum: ita ut ab alio nequeat cum debita solemnitate conferri, quantumuis possit sine ea, quando uiget necessitas.

Quæquidem duo requirit, & ut mors baptizando insitet, & ut non habeatur, nec haberi possit commode dignior, qui in hac re est minus digno præferendus, eo modo quo infra documento primo exponetur. Vbi enim duo hec non concurrunt, sicut non est uera necessitas, ita nec est facultas licite baptizandi, ut bene monet Suarez in *ead. sect. 4. dist. 2.* Quod tamen aduerte intelligendum esse, seculis ignorantia inuincibili excusante à peccato: quod in hoc negotio facile interuenire potest: tum iuris, quod non est tam clarum, quin facile possit à communi plebe inuincibiliter ignorari: tum facti, quia sæpe potest sine culpa periculum mortis ibi timeri, ubi ipsum non est: & ideo accelerari baptismum, non expectato conueniente ministro, sine uera necessitate quidem, cum existimata tamen bona fide, ex zelo charitatis.

Ex necessitate denique idoneum baptismi ministrum esse quemlibet hominem, qui debitam materiam, & formam applicare possit baptizato cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, siue sit Clericus, siue Laicus, siue masculus siue femina, siue pœnis & censuris quibuscumque innotatus, siue infidelis, hæreticus, uel schismaticus, Paganus, uel Iudæus. Ita disertis uerbis statuitur à Concilio Florent. in instruct. Armen. De baptismo. Et in particulari de laico fideliter habetur in cap. Ad limina, 30. quæst. 1. & in cap. Constat, & in cap. In necessitate, De consecr. dist. 4. De femina: in cap. Super quibus, 30. quæst. 3. De Pagano in cap. Romanus, ead. dist. dist. & de Iudæo, in cap. A quodam Iudæo, eadem etiam distinct. Rationem huius rei D. Thom. in *quæst. quæst. 67. art. 3.* refert ad summam necessitatem baptismi, de qua diximus in præced. cap. 2. Ne enim homo circa

remedium

remedium tam necessarium pateretur defectum, misericordia Dei, qui vult omnes homines saluos fieri, institutum est (prout communis sensus & traditio Ecclesie interpretatur) vt sicut baptismi materia, res esset communissima, puta naturalis aqua, ita etiam minister esset talis, qui facile obuius haberetur.

Excluduntur autem ab hoc numero, tum membrorum vsu ita priuati, vt nequeant applicare aquam ad abluendum: tum carentes vsu linguæ, cum non possint proferre formam: tum demum carentes vsu rationis, quia non possunt habere intentionem ad baptizandum requisitam. Adde & vnumquëque, ratione sui ipsius: quia nullus potest seipsum baptizare, ne quidem in casu necessitatis ex cap. Debitum, De baptismo. Et probat D. Thom. 3. par. q. 66. art. 5. ad 4. quia dicens, Ego me baptizo, mutat formam essentialem baptismi, de qua antea in cap. 4.

Cæterum cū homo nō baptizet, nisi vt minister Christi, & vicem illius gerens (iuxta illud Ioan. 1. Super quem videtur Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat) sicut Christus vnus est, ita oportet, præsertim quia sufficit, vnum esse baptismi ministrum, qui Christum representet. Ita D. Thom. in prius memorata quest. 67. art. 6. Vnde statuit non valere baptismum, si ad eum vni conferendum, plures statuant sic concurrere, vt vnusquisque intentionem habeat non baptizandi sine alio, siue talem intentionem exterius exprimant, dicendo: Nos te baptizamus, siue non exprimant. Statuit pariter nec valere, si vnus, vt g. mutus, materiam applicet: & alter, vt g. m. mutus, formam proferat: præsertim quia falsa esset forma: nisi forte, sicut notat Caiet. mutus ablueret tenendo vas aquæ super caput baptizandi, adiutus à mutuo. Valere autem baptismum si plures sint totales ministri baptizantes eandem personam, seruatis essentialibus, vt vsu venire potest, cū plures contentiose vnum aliquem baptizare conantur. Quo casu, inquit D. Thom. 15. ille qui prius finit ablationem, & formam, solus baptizat: cæteri vero nihil faciunt. Qui si vsque ad finem persequantur id quod cœperunt, puniuntur tanquam rebaptizantes. Quod si omnes simul omnino finiant, essent quidem puniendi de inordinato modo baptizandi, non tamen de iteratione baptismi, quia singuli intenderent non baptismum baptizare, nec traderent aliud & aliud sacramentum, sed Christus qui vnus est in xerius baptizans, vnum sacramentum per vtrumque ministrum conferret. De qua re videri potest Saurez ad eundem locum D. Thomæ disput. 23. sect. 3.

Documenta de ministro Baptismi notanda pro proxi.

PRIMUM est, sumptum ex D. Tho. 3. par. quest. 67. art. 4. quod est validum sic baptismi sacramentum à quo eumque conferatur, seruandum esse tamen in ea re ordinem: vt digniores præferantur, nempe parochus aliis Sacerdotibus: Clericus laico: vir mulieri; fidelis infideli: non præcisus præciso, id est excommunicato, suspensio ab officio, vel degradato. Quamquam, vt D. ipse Thomas addit, parochus potest præsentem Episcopo baptizare, quia id ei ex officio conuenit. Atque mortale peccatum committi baptizando præsentem, nec consentiente parochi, iam ante habitum est. Sed aduerte ex Sylu. in verbo Baptismus 3. num. 10. excipiendum esse casum in quo Parochus ipse censura Ecclesiastica innotatus impediretur officio fungi: non item causam, in quo impediretur ob commissum peccatum mortale: vt docet Saurez disput. 3. sect. 4. dicto. 4.

Peccatum vero quod committit mulier vrgente necessitate baptizando, præsentem viro: vel laicus, præsentem Clerico, cui nec ex officio, nec ex commissione competit baptizare, non videtur plusquam veniale, utpote consistens solum in quadam indecentia. Immo aliquando nullum peccatum est, vt quando mulier vel laicus, propter maiorem peritiam formæ, ac modi baptizandi, sacramentum administraret. Ita D. Anton. notat 3. par. lib. 14. cap. 13. §. 4. Vnde in catechismo iussu concilij Tridentini edito, dum agitur de ministro huius sacramenti, approbatur quod obstrictes præsentem Mi- quo viro, qui huius sacramenti administrandi minus peri-

tus sit, interdum baptizent. Peccatum autem quod committitur in articulo necessitatis, admittendo hominem infidelem ad baptizandum, prætermisso homine fideli, graue esse monet D. Thom. 3. par. quest. 67. art. 5. Quod Saurez loco cit. docet intelligendum, non quidem de se, quia non fit in eo iniuria sacramento, quod à tali in necessitate extrema conferri potest: sed ratione circumstantiarum: maxime scandali, quod oriretur ex ea prælatione, & communicatione in diuinis cum infideli. Itemque ratione periculi ministrandi sacramentum sine debita intentione, aut cum aliqua essentialium mutatione.

Secundum documentum est: In casu necessitatis quemlibet prædictorum sub pœna peccati mortalis teneri baptizare, quando non est alius, qui id munus exequatur. Ita docet Palud. in 4. dist. 5. quest. 2. art. 1. & cum eo D. Anton. in citato §. 4. notabili. pr. mo. Qui addunt ideo bonum esse vt quisque formam baptismi addiscat: quantumuis, vt D. Anton. ait, illam scire teneantur tantum ij, quibus ex officio incumbit baptizare: vt Curatis, & obstetricibus, propter pericula frequenter contingentia in partu. Qua de causa illi ignorando necessaria ad baptismum, peccant mortaliter: vt ex iisdem authoribus Nauarrus habet in Enchir. cap. 22. num. 6. versu 5. Confirmatur vero propositum documentum ex eo, quod præceptum charitatis, obligans sub mortali ad subueniendum proximo in graui necessitate constituto, fortius obliget ad subueniendum spiritali necessitati salutis animæ proximi, quam necessitati vitæ corporalis.

Tertium documentum est: Non Sacerdotem baptizantem solemniter, etiam in casu necessitatis, peccare mortaliter peccato sacrilegij per usurpationem Sacerdotalis muneris, & incurrere irregularitatem (etiam si de Laico aliqua sit controuersia, de qua Saurez in cit. 1. a. sect. 4. sub finem) per cap. 1. De Clerico non ordinato ministrante. Istud docens Soto in 4. dist. 4. quest. vnica art. 3. concl. 1. addit in sequenti 2. esse quoque mortale, licet minus graue, baptizare sine solemnitate quando non imminet extrema necessitas: Quæ est D. Thomæ sententia in seq. art. 5. vt illi tribuit Greg. à Valen. disput. 4. quest. 2. puncto primo. Vbi post Sotum in citato art. 3. reuertit quod Caietanus docet tunc committi peccatum tantummodo veniale. Nam contrarium satis significatur in Clem. vnica, De baptismo: cū eiusmodi peccatum iubetur grauius puniri ab Episcopo in Sacerdote: in quo proinde ipsum graue est: & maiore ratione in non Sacerdote.

An autem ob illud incurratur etiam irregularitas, maior difficultas est: de qua in vtramque partem Henriquez lib. 2. cap. 29. §. 1. lit. K, & L. plures authores refert, negantemque sequitur, sicut & Greg. à Valen. loco citato: quia baptizare sine solemnitate non est exercere actum sacri ordinis. Pro quo faciunt tradita à Nauar. in Enchir. capit. 27. num. 242.

Quartum est, quod Henriquez habet authoribus in margine citatis in eod. cap. 29. §. 4. Eum qui ministrat baptismum solemniter cum conscientia peccati mortalis, vel excommunicatus, aut ab omni officio suspensus, aut ministrat eis quos nouit indigne suscipere peccare mortaliter tanquam indigne, & cum irreuerentia notabili tractans diuina: Quamquam ceteri potest à peccato excusatus ex circumstantiis vt cum necessitas baptizandi vrget, siue ob imminens periculum mortis, siue ob scandalum alioqui oriturum: atque ipse peccati, ac excommunicationis vinculis constrictus, de illis dolens proponit serio absolutionem procurare. Adde quod etsi baptizandi actus sacer sit, non esse tamen obligationem exercendi illum in gratia, nisi quis ipsum exequatur tanquam initiatus ordine qui ad tale ministerium destinatur. Videri potest Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 72. & cap. 27. num. 244.

Quintum est, quod ex præced. sequitur, & pro quo auh. res aliquot citat Henriquez. in sequenti §. quinto lib. D. in margine, vrgente necessitate licitum esse petere baptismum à quocumque, licet peccatore, excommunicato, vel infideli, dummodo credatur ministraturus cum verâ & fideli intentione faciendi, quod facit Ecclesia Christi.

Sextum est, sumptum ex Soto in cit. art. 3. concl. 4. Cooperantem laico, aut cuiuscumque alteri extraneæ necessitatem extremam baptizanti sine legitima authoritate (de qua iud. cari

45.

46.

47.

NAL  
SIS  
P. 11.

potest ex dicitur in prioribus partibus c.) peccare mortaliter: ut si pater traderet suum infantem alicui tali baptizandum: Quo casu infans quidem reciperet gratiam, quia non poneret obicem, non item adultus, nisi ignorantia inuincibilis eum excusaret, quia peccans mortaliter, poneret obicem eidem gratiæ. Ratio autem huius aperta est, quia ex Apostolo ad Romanos 1. Digni sunt morte, non tantum qui mala faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus: ut maxime censentur qui eis cooperantur.

48. Septimum est, quod ex Nauar. in Enchir. cap. 22. nu. 7. habet Henríquez in citato cap. 29. §. 3. & plenius tradit Suarez disput. 31. sect. quinta, eum qui ministraturus est baptismum teneri scire necessaria, & applicare debite: nempe materiam & formam coniungendo morali saltem coniunctione, habendoque intentionem requisitam; & adhibendo ritus Ecclesiæ, quando baptismus solemniter dari potest: atque cauendo ne baptismum vngat veteri chrismate, & ne baptismum conferat ei, quem nouit fuisse ante baptizatum (quo casu irregularis fiet), aut ei quem scit indigne accedere: siue quia non est bene instructus, siue quia perseverare vult in aliquo mortali peccato: siue quia rediturus est ad suos infideles cum probabili periculo peruersionis: siue quia metu coactus baptismum petit: siue quia parentes infideles, sub quorum cura adhuc manet, nolunt consentire ut baptizetur. Contra vero curandum est diligenter Parocho, ne quis in sua parochia decedat absque sacramento baptismi, alioqui enim esset in notabili culpa, tanquam negligens in negotio magno momenti ad suum officium spectante: ideoque mortaliter peccaret, iuxta Nauar. in Enchir. cap. 22. num. 5. versu 3.

49. Vltimum est: Validum quidem esse baptismum, si vnus minister plures simul baptizet, omnes simul abluendo per aquæ infusionem, vel asperisionem, cum hac verborum forma, Ego vos baptizo, &c. ] ex D. Thom. 3. par. quæst. 66. art. 5. ad 4. Non licere tamen absque graui necessitate, aut alia iusta de causa (qualis occurrere potest apud infideles tempore pestis, vel belli, vel naufragii, cum periculum esset in mora) recedere à consueto more Ecclesiæ: secundum quem vnus vnus tantum non plures baptizat simul. In eo enim peccatum committitur, non leue, recedendo in re graui à communiter recepta, & laudabili Ecclesiæ consuetudine: quod mortale esse dici potest, saltem si fiat ex contemptu, vel ex præsumptione, vel cum notabilis scandali periculo.

Alias autem non nisi veniale esse tenendum videtur, ut cum Soto tenet Greg. à Valen. disput. 4. quæst. 3. sub initium puncti secundi.

Nota obiter ex D. Th. loco cit. legitimam esse formam, qua dicitur, Ego vos baptizo, &c. ] quia vos tantumdem valet, ac te, & te. Non autem eam qua plures vnus & eundem baptizantes dicunt, Nos baptizamus te, quia Nos non valet idem, ac ego & ego, sed idem ac ego, & tu. Si autem vnus vnus baptizaret dicerdo honorifice, Nos te baptizamus, valeret baptismus, quia idem erit, ac si diceret Ego te baptizo.

## CAPVT VII.

### De suscipientibus Baptismum.

#### SUMMARIUM.

50. Participes baptismi possunt esse omnes homines predicti vite etiam infantes.
51. Sicuti baptismus in se vnus est specie infima, ita vnus hominis vnus numero tantum esse potest, nec iterari.
52. Peccatum grauiusimum committitur iteratione baptismi.
53. De eo quod agendum est, cum dubitatur de aliquo an sit baptizatus.
54. Non licet pro arbitrio baptismum conferre sub conditione. Si non es baptizatus, &c.

50. BAPTISMI participes esse posse omnes homines cuiuscumque vel sexus, vel conditionis, vel ætatis sint dum-

modo hanc vitam viuunt, ex eo patet: quod in Christo spiritaliter regenerari possunt quotquot in Adamo per naturalem generationem contrahendo peccatum originale, mortui sunt. Nam sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificantur, ex priori ad Corinth. 15. Quam viuificationem non contingere absque latacro regenerationis, aut eius voto, decernitur in Concil. Trid. sess. 6. cap. 4. per illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum celorum. Vide antedicta in cap. 2.

Quod autem hoc de infantibus diuersi hæretici negant, bene refutat Greg. à Valen. in cit. quæst. puncto primo, Bellarm. tomo 2. controuers. lib. de baptismo cap. 8. Suarez tomo 3. disput. 25. sect. 1. Qua in re immorari non est nostri instituti: cui sufficit scire id esse fide tenendum, tanquam definitum ab Ecclesia, ut constat ex cap. Placuit, 2. De consecr. dist. 4. & ex cap. Maiores, de baptismo, & ex cap. 1. §. Sacramentum, De summa Trinit. sub finem, & ex Concil. Trident. sess. 7. de baptismo can. 23. Cataphrygarum vero insanum errorem, qui mortuos baptizabant, Alphonsus à Castro aduersus hæreses, verbo Baptismus, hæresi 3. bene refutat, ex eo, quod in hac solum vita, deur tempus acquirendi æternam salutem per media diuinitus instituta, quia post illam vbi cecidit lignum, ibi erit, Ecclesiasticæ c. 11.

Iam sicut idem Baptismus, quo capaces esse omnes homines dicimus, vnus est specie infima, ex communi sententia Theologorum, prout Suarez testatur in disput. 22. sect. prima: ita etiam vnus tantum numero esse potest vnus numero hominis, ita ut iterari nequeat. Id quod Suarez in sequenti sess. 2. latius tractat cum D. Tho. 3. quæst. 66. art. 9. Sed ad nostrum institutum sufficit monere id esse de fide ex Concilio Florent. in instruct. Armenorum: vbi statuitur Baptismus, Confirmationem, & Ordinem, quæ characterem imprimunt in anima indelebilem, non iterari in eadem persona. Et ex Concil. Trident. sess. 7. de Baptismo cum anathemati subiicitur is, qui dixerit verum & rite collatum baptismum, iterandum esse illi, qui apud infideles Christi fidem negauerit, cum ad poenitentiam conuertitur. Accedit cap. Non licet 2. cum aliquot sequentibus. De consecr. distinct. 4. Adde & illud ad Ephes. 4. Vnus Dominus, vna Fides, vnum Baptisma.

Peccatum autem esse suo genere grauiusimum baptismi iterationem, tam ex parte dantis, quam ex parte illum recipientis voluntarie, habetur tum ex cap. Rebaptizare, in ead. distinct. 4. vbi dicitur esse immanissimum scelus: tum ex poena qua panitur, mortis nimirum, iure ciuili ex lege 2. c. Ne sanctum Baptisma reiteretur: & ex graui poenitentia iure Canonico imposita septem, ac plurium annorum. De consecr. dist. 4. cap. Qui bis & cap. Eos quos: tum demum ex eo quod sacramentum in magnam iniuriam eiusdem applicet subiecto incapaci, Adde & in iniuriam Christi: quia cum per baptismum commoriamur: & consociamur Christo, qui semel tantum mortuus, sepultusque est, ille qui baptismum iterat, significat Christum esse denuo mortui, & sepultura obnoxium: rursum sibimetipsi, iuxta Apostolum ad Hebræos cap. 6. Crucifigens Filium Dei, prout tangitur in citato cap. Qui bis. Hoc autem locum habet, quando constat aut ex vehemēti præsumptione est verosimile aliquem esse baptizatum: ut cum ibi natus est, vbi Baptismus non solet differri ultra octauum diem. Quo casu non modo non licet baptizare absolute, sed neque sub conditione, ut bene probat Suarez disput. 31. sect. 6. sub initium: quia cum iam constat sufficienter quid sit factum, nihil interest addere conditionem ad vitandam irreuerentiam que committitur baptismi iteratione.

Addit idem author, quod habetur ex cap. Paruos, & aliquot sequentibus, in citata distinct. one 4. id ipsum non procedere in casu dubio, id est, quando sunt quidem aliqua indicia ad suspicandum aliquod de necessariis ad validitatem baptismi esse omisium: aut eum qui offertur esse iam baptizatum (quos duos dubii modos plenius expl. cit. Suarez disput. 22. sect. 2. versu finem) non tamen sufficientiam ad ferendum absolutum, definitumque iudicium: tunc enim periculum perditionis æternæ in homine, exigit ut baptismus ei conferatur neque impedit iniuria sacramenti, quoniam ad tollendū illius periculum

2 iure in cap. 2. De baptismo, prouisum est, ut tunc sub conditione contrahatur his verbis. Si baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Iam si ex loco & circumstantijs valde probabiliter quis præsumeretur non esse baptizatus: ut quia natus est inter Infideles, ubi nullus omnino est baptismi vsus, vtendum videretur forma absoluta.

Aduerte autem ex Soto in 4. distinct. 3. quæst. 2. nica. arr. nono §. Quartum argumentum: adhibendam esse moralem diligentiam ad tollendum dubium, antequam sub propoſita conditionali forma baptismus detur. Ratio est, quia temere alioqui & contra sacramenti reuerentiam ageretur: itaut peruersa sit & damnabilis, vt idem habet, quorundam Parochorum contraria consuetudo: & multo magis ea, qua illum, quem constat iam domi baptizatum esse, iterum in Ecclesia baptizant sub conditione. In quo casu ipsi cæremontias tantum, & ritus baptismi debent supplere, atque ea quæ baptismi substantialia sunt omittunt. Quibus peccatis tanquam cooperatores, obnoxij sunt quoque parentes, qui vel suos infantes, nulla urgente sufficienti necessitate domi baptizari permittunt, vel licet baptizatos iterum baptizandos, sub conditione offerunt Parochis.

## CAPVT VII.

## De præcepto suscipiendi Baptismum.

## SUMMARIUM.

- 55 Datum est à Christo præceptum de baptismi susceptione, obligans quidem omnes, sed alia ratione paruulos quam adultos.
- 56 Obligat ad suscipiendum baptismum statim ac digne & commode fieri potest.
- 57 Excusatio dilationis non datur in periculo mortis: extra illud esse potest iusta de causa: & de ea, qua est mortis naturalis.
- 58 De ea que est mortis violenta, inferenda sue baptizanti, siue baptizando.
- 59 Excusatio dilationis baptismi ob impedimentum illatum: & quod non detur Ecclesiasticum præceptum de susceptione baptismi.

Idem est omnes homines esse capaces susceptionis baptismi: iam docendum est num, & quomodo ad eam illi obligentur. De qua re præclare Suarez disput. 31. in tribus primis sectionibus. Et quamuis ea nostri instituti sit maxime propria, tamen, quia in nostro hoc orbe vix alij quam infantes baptizantur, contenti erimus ea, quæ ille plenius tractat paucis attingere.

Primum est: A Christo impostum esse hominibus præceptum suscipiendi aquæ baptismum. Hunc enim ipse instituit tanquam medium ad salutem necessarium, prout constat ex verbis ipsius: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, Ioan. 3. Vide ancelit. in cap. 2. Omnia vero media necessaria ad salutem, quatenus sunt in nostra potestate, & arbitrio, cadunt sub præceptum: cum æternæ salutis consecutio tribuatur præcepta obseruanti: dicente domino Matthæi 19. Si vis ad vitam ingredi serua mandata.

Secundum est: tale præceptum obligare omnes homines, licet & præceptum fidei: quia vt Christiana fides, sic illius professio, que fit per baptismi susceptionem, necessaria est omnibus, ad ingressum in Ecclesiam, extra quam non est salus.

Tertium est: id ipsum præceptum non pertinere directe ad paruulos ante usum rationis, liberique arbitrij; quia pro eorum non sunt capaces præcepti: pertinere autem indirecte hoc nomine: quod cum illius materia sit ipsi communis cum adultis: ad eos quoque extendatur obligatio, eo modo quo potest: qui non est alius, quam is quo sunt libera voluntatis capaces: vnde quia non aliam voluntatem tunc habent, quam paternam, nec etiam aliam obligationem habent ad susceptionem baptismi, quam quod parentum, vt baptizentur, curare obligentur tanquam ij, qui filijs indigentibus debent ex lege charitatis, & pietatis subuenire: quæ ad animæ salutem spectant.

Valerij Par. III. Tom. 3.

Quartum est, quod in eueniunt. Suarez susceptrat, tale præceptum obligare hominem, vt quamprimum, mor. l. r. loquendo, digne & commode potest, baptismum recipiat, vel saltem multo tempore non differat. Ratio est, quia nullam datur vitæ tempus, in quo adultus non laboret magna necessitate ingrediendi Ecclesiam, in qua membrum Christi factum, particeps sit celestis influxus ipsius tanquam capitis: ac sacramentorum, fructusque sacrificij Mille: atque obedientiæ Prælati Ecclesiasticis debita capax redditus, possit vitam spiritalem agere, æternæ salutis meritariam. Quod cum necessarium sit homini in tota vita, consequens est tempus obligationis suscipiendi baptismum, illi pariter in tota vita adesse. Ad quod facit quod Christus, qui voluit suos fideles in hac vita congregare in vna visibili Republica, que est Ecclesia Catholica, communicantes in vna fide, sub vno capite, & in eorundem sacramentorum vsu, atque fructu: voluerit etiam ad illam patere ingressum per baptismum: quo tanquam ritu publico, & solemniter exteriori demonstraretur interior fides, qua efficiuntur eiusdem Ecclesiæ membra, cuius ipse caput est.

Cumque hæc ita sint, sicut ille qui vult ingredi religionem tenetur ad eam statim (mor. l. r. loquendo) ingrediendam, quia ex vi talis voti, totum vitæ suæ tempus habet consecratum illi statui: ita omnes homines per præceptum, de quo agimus, obligantur ad religionem Christianam suscipiendam statim: seu quamprimum digne, & commode fieri potest. Dico autem digne, quia adultus prius est in fide instruendus, & cæteris debitis dispositionibus, de quibus postea, præparandus quam baptizandus: quandoquidem iure naturali sancta sancte sunt obeunda. Vnde id ipsum præceptum obligans ad baptismum quamprimum suscipiendum, consequenter obligat ad non negligendas, nec nimium differendas ad id requisitas dispositiones. Dico etiam commode, id est, oblata opportunitate, & remotis incommodis: ad indicandum dari posse aliquas causas excusantes ab obseruatione talis præcepti. De quibus agit ipse Suarez in antememorata disput. 31. sect. 3. attingens hæc documenta.

Primum est: tales causas complures, ac varias esse posse. Nam secluso mortis periculo (in quo spiritualis necessitas baptismi est extrema, tanquam ea, cui subueniendi conuincitur: & ea non datur) ad differendum baptismum, non est necesse causam adesse grauissimam, sed sufficit grauem, & rationabilem, prout vir prudens iudicauerit. Non enim talis dilatio perinde rationem habet omissionis extra necessitatem extremam; ac in extrema necessitate. In hac enim adesse periculum probabile numquam implendi propoſitum præceptum; & extra eandem ipsam abest. In moralibus autem exponere se probabili periculo non faciendi quod præcipitur, perinde censetur peccatum, ac non facere illud: quandoquidem, vt Ecclesiastici tertio dicitur, qui amat periculum peribit in illo.

Secundum documentum est: mortis naturalis periculum, sufficientem causam esse ad excusandum obligatione præcepti de baptismum, quandoquidem nec sua nec alia mortis licet cooperari. Verumtamen loquendo moraliter, vix accidere potest, vt ob eiusmodi periculum, omittendus sit baptismus: quoniam ex vna parte, extrema necessitas spiritualis urget illius susceptionem: & ex altera parte, non est difficile prædictum periculum cauere: diligentia sollicitè adhibita ad vitandum omne corporis damnum: vt si baptismus asperſione fiat, & in modica aquæ quantitate, ad baptismum sufficienti: atque fiat in ea parte corporis, in qua minus nocere possit: sique opus fuerit, aqua ipsa modico calore temperetur, & statim post asperſionem detergatur. Quæ si obseruentur, vt facile fieri potest, vix moraliter loquendo fingi potest quo modo ex baptismum augeatur mortis periculum, aut vitæ desperatio.

Tertium documentum est: Si baptizandus sit infans, cui inſter mortis naturalis periculum: non esse prætermittendum illius baptismum ob timorem violentæ mortis, hoc est, eo quod ab alio occidatur ea de causa. Ratio est: quia licet tunc mortis corporalis periculum augeatur ex baptismum; id tamen merito permittitur ad vitandum æternæ mortis periculum. Nec datur occasio mortis, sed ab alio per prauam

NAL  
SIS  
P. 11.

suam voluntatem accipitur ex alieno facto licito, à quo alter non tenebatur abstinere ad vitandam iniuriam inferendam baptizato, cui melius est, sic finire vitam mortalem, quam ab aeterna excidere.

Quartum documentum est: Si in eodem casu imminet baptizandi mortis periculum, non ideo ipsum excusari ab obligatione baptizandi, quando eam impleri, vel fidei defensio exigit; ut si in illius odium vis illa inferatur: vel honor Christianae religionis ipsi sum requirit: ut cum fidelis nequit metu mortis collationem ipsam baptismi ommittere sine magno scandalo, & nomina religionis, vel denique vrget obligatio praeccepti charitatis, qua proximo de aeterna salute periclitanti, teneor vitam meam temporalem postponere.

59.

Quintum documentum est: Quando non versatur quis in mortis articulo, & exterius inferitur vis ad impediendum ipsius baptismum, hic sine peccato differri potest ( nisi inde capiat fides, detrimentum, aut Christianae religioni creetur infamia ) donec vel maior instet necessitas, vel melior se offerat baptismi opportunitas. Ratio est: quia illa non est omnisio absoluta, sed solum dilatio, cuius satis rationabilis tunc occurrit causa. Si quis queras: An praeter diuinum, sit etiam Ecclesiasticum praecceptum de susceptione baptismi. Respondeo negatiue, quia Ecclesia non habet iurisdictionem in illos, qui non sunt in eam per baptismum ingressi. Ergo non potest illos praeccepto adstringere. Patet consequentia quia istud est actus iurisdictionis, Antecedens confirmatur per illud, quod ( congruenter dicto Apostoli in priori ad Corinth. cap. 5. Quid mihi deus qui foris sunt iudicare ) Concil. Trid. habet sess. 14. cap. 2. his verbis. Constat certe baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus. Concedendum tamen est Ecclesiam posse praeter Christianos suae iurisdictioni subiectos adstringere, ad recenter natos filios offerendos ad baptismum, & ministris baptismi super eo aliquid iniungere, perinde ac praescribit ritus baptizandi.

CAPITULUM IX.

De effectibus Sacramenti Baptismi.

SUMMARIUM.

- 60 Primus effectus baptismi conferre animae gratiam iustificantem, & uacans ea non conseratur, aut conseratur aequaliter omnibus.
- 61 Secundus effectus, remissio omnium peccatorum.
- 62 Tertius, remissio omnium poenae pro peccatis diuinitus constituta.
- 63 Poena communes naturae humanae in hac vita manent, auferrende in futura.
- 64 Effectus baptismi ianuam regni caelestis aperiendi, & baptismum subiciendi Ecclesiasticae iurisdictioni, ac quida alij.

De his effectibus latius D. Thomas 3. par. quest. 69. ac interpretes ipsius: & aduersus haereticos Bellar. to. 2. in lib. De baptismo, cap. 12. & alij sequentibus. Sed quoniam eorum consideratio remotior est à ratione iudicandi de peccatis nobis proposita, contenti erimus paucis eisdem attingere.

60.

Primus est igitur, animae conferre gratiam iustificantem cum comitantibus eam ( ex communi Theologorum sententia ) virtutibus Theologicis, scilicet, spe, & charitate: ac septem quae commemorantur Isaia. i. Spiritus sancti donis: sapientiae, inquam, intellectus, consilij, fortitudinis, sententiae, pietatis, ac timoris Domini: atque secundum D. Thomae doctrinam par. 2. quest. 63. art. 3. virtutibus moralibus infusus. Patet hic effectus per illud D. Pauli ad Titum 3. Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis, & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abunde, &c. ] Et per definitionem Ecclesiae in Concil. Viennensi, quae refertur in Clemen. vnica. De summa Trinit. §. Verum. Locum autem habet tam in paruulis, quam in adultis, quia illi, sicut & hi sunt in baptismo membra Christi, ideoque ab ipso recipiunt influxum gratiae & uisum, tanquam à suo capite. Vnde in Concil. Trid. sess. 5. in decreto de peccato originali nu. quinto,

generaliter & sine distinctione definitur, Baptizatis gratiam conferri, per quam, & veterem hominem extant, & nouum induant. De quibus plenius Suarez disp. 26. s. 2.

Si queras, an per baptismum omnibus ipsi suscipientibus deur aequalis gratia. Respondetur cum Francisco à Victoria De sacram. nu. 22. iuxta D. Thomam. 3. par. quest. 69. art. 8. dari quidem aequalem ex vi sacramenti, sed in adultis ratione dispositionis esse inaequalem. De qua re uideri potest Suarez disp. 28. sect. 3. Videri potest etiam Gregor. à Valen. disp. 4. quest. 4. puncto 1. sub initium, pro refutatione Scoti, & Gabrielis: qui contra D. Thomam asserunt paruulis ob deuotionem offerentium, vel ministri aut ratione praedestinationis diuinæ, dari in baptismo inaequalem gratiam. In quibus scholastici instituti est, non huius nostri immorari.

Secundus baptismi effectus est, remissio omnium peccatorum hoc est originalis, & actualium omnium. Hinc D. Thom. in eadem quest. 69. art. 1. probat per illud Ezechielis 36. Effundam super uos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus uestris. Quem locum Patres de baptismo intellexisse, ostendit in comment. Suarez. Probatur quoque potest: quia ex D. Paulo ad Rom. 6. Per baptismum morimur peccato, & uiuimus Deo. Ad quod requiritur ut in nobis, suscepto baptismo, nullum uigear, maneat peccatum. Et ex cap. 5. ad Ephes. Christus mundat Ecclesiam suam in lauacro aquae: quod cum sine dubitatione faciat perfecte, nullam reliquit in baptizato ullius peccati maculam. Quae doctrina habetur etiam ex cap. A. paruulo, & ex cap. Regenerante, De consecr. dist. 4. & ex cap. Maiores, De baptismo, & ex definitione Concilij Floren. in instruct. Armenorum, & ex Concil. Triden. in cit. nu. 5. & in sess. 14. cap. 1. De sacram. poenitentiae, ac demum ex Patribus, quos commemorat Greg. à Valen. in citato puncto 1. Idem ex Sacra scriptura plenius confirmatur, qui uolet uideri poterit apud Bellar. in cap. 13. antecit. atq. libri: & à autoritate Patrum quae rationibus apud Suarezium disp. 26. sect. 1. dist. 2. & 3.

Tertius effectus est, poenae quae baptizatur liberatio ab omni poena propter peccatum, diuinitus constituta. De hoc D. Tho. in citata quest. 69. art. 2. cuius sententiam omnes doctores admittere notat à Victoria, De sacramentis nu. 20. & aperte confirmant uerba D. Augustini relata in cap. Per baptismum, De consecr. dist. 4. & apertius definitio Concilij Floren. in citata instructione Armenorum. Accedit quoque ratio, quam ibidem habet à Victoria: tum quod post baptismum poenitentia non imponatur baptizato: nec ante eundem ab illo exigatur exterior peccatorum suorum confessio. De quo utroque D. Thom. in praeced. quest. 68. art. 5. & 6. at tam illa imponi, quam haec exigi alioqui deberet, sicut fit in sacramento poenitentiae. Tum quia ex cap. 6. epistol. ad Rom. Quicumque baptizati sumus in Christo, in morte ipsius baptizati sumus: unde nobis per baptismum ( quo effunditur membra illius corporis, cuius ipse caput est ) tanquam ei commortui, satisfactio mortis ipsius nobis baptizatis comunicatur ad remediū, ac si ipsi passi, & mortui essemus, quemadmodum habet D. Thom. in prius cit. art. 2. Iam uero Christus sua morte satisfecit sufficientissime pro omnibus nostris, totiusque mundi peccatis, ex prima Ioan. Cap. 2. initio: ita ut dicere post baptismum poenas peccatorum superesse, pro quibus debeat baptizatus satisfacere, sit Christo mortem passio facere iniuriā, limitatione quadā meritorum ipsius quae sunt infinita.

Ceterum poenae huius uitae, quae non sunt tam poenae, quae baptizatur, quasi propriae, quam communes humanae naturae: ut morbi, mors, fomes concupiscentiae, fames, sitis & aliae, quae à Theologis dicuntur poenales, ac tollentur quidem in uita futura, sed manent in praesenti, prout à D. Thom. in eadem quest. 69. art. 3. notatum est. Et probatur quoad priorem partem, per illud Apoc. 21. Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors uita non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quae prima abierunt. ] Quoad partem uero posterioiorem, satis notum est experientia, & rationi consentaneum esse ostenditur: primo ex eo quod homo per baptismum fiat Christi membrum, ideoque conueniens fuerit, ut quantumuis per baptismum recipiat gratiam in anima, poenales tamen esset, sicut Christus, quoad corpus, quo eidem compatitur,

REGI  
PRA  
EDR  
E

retur; vt glorificaretur: iuxta Apostolum ad Romanos 8. versu 17.

Iraque ad meritum, & exercitium hominis Christiani, relicta sunt in eo post baptismum eiusmodi penalitates: sicut iudicium tertio post introductos Israelitas in terram promissionis, reliquit in ea Dominus gentes; vt in illis erudiret Israelcm. Ne autem praualeant, & peccatum regnet in nostro mortali corpore, vt obediarius concupiscentijs eius (quod prohibet Apostolus in praeced. c. 6.) faciat baptismi gratia, animam corroborans & ad resistendum adiuuans, iuxta illud, quod in Concilio Mileuit. cap. 3. definitur, talem gratiam non solum valere ad remissionem peccatorum quae commissa sunt: sed etiam ad adiutorium, vt non committantur. Refertur De consecr. dist. 4. cap. antepenult.

Quartus effectus, ex antedictis consequens, est apertio ianuae regni caelestis: nam vt argumentatur in sequenti art. 7. D. Thom. baptismum aperire ianuas regni caelestis, nihil est aliud, quam remouere impedimenta introcundi in illud. Ea autem sunt culpa, & eidem diuinitus constituta poena (quae etsi de se non impediatur omnino, remouatur tamen eundem ingressum) & iuxta antedicta, per baptismum, vtraque perfecte tollitur.

Quintus est, subijcere baptismum Ecclesiasticae iurisdictioni. Nam ex eo quod per baptismum fit quis Ecclesiae membrum, consequenter subordinatur ac subijcitur auctoritati eius qui tanquam caput praest Ecclesiae. Cuiusmodi effectum provenire quoque ex baptismo infantium: ita ut postquam adoleuerint, Ecclesia possit eos poenis coercere cum fuerit opus, contra Erasimum tractans videri potest Greg. a Valen. in fine cit. puncti primi. Sufficit enim instituto nostro id constare ex definitione Concilij Trid. sess. 7. De baptismo, can. vltimo.

Sextus effectus est, tollere irregularitatem ante baptismum ipsam contractam ex peccato quocunque, vel ex eo quod est ex peccato consequens, vt infamia. De qua re agitur in sequenti lib. 3. tractatu secundo. Neque in ea necesse est immorari: cum vix iam alij in nostro orbe baptizentur, quam infantes talis irregularitatis incapaces.

Septimus effectus est character: de quo nihil occurrit addendum ad ea quae dicta sunt in praeced. libro cap. 6. Praeter hos sunt alij effectus falsi, quos heretici tribuunt baptismi, refutati a Bellarmino in lib. De baptis. cap. 14. & aliquot sequentibus.

CAPVT VLTIMVM.

De dispositionibus quas praedictorum effectuum productio requirit, in suscipientibus Baptismum.

S V M M A R I V M.

- 65 Dispositio quoad corpus: & quid agendum quando ipsum est monstruosum.
- 66 Dispositio quoad intellectum: recta fides.
- 67 Quo modo interueniat ista dispositio in baptismo paruulorum.
- 68 Aliquot propositiones pro explicatione difficultatis, an ad baptismum paruulorum requiratur consensus parentum.
- 69 Dispositio ad baptismum ex parte voluntatis, quae est penitentia.
- 70 Qualis debet esse talis penitentia.
- 71 Intentio requisita ad baptismum, quam extortam esse meru nihil obstat.
- 72 Sufficit vniuersalem esse.
- 73 Breuis responsio ad difficultatem de effectu baptismi impedito: vtrum obtineatur recedente fictione.
- 74 Ad tollendam eiusmodi fictionem attritio non sufficit, sine Sacramento penitentiae.

PRIMA dispositio est quoad corpus: vt quantum sufficit ad baptismum, iuxta tradita in posteriore parte capituli praecedentis, ipsum ablui possit. Quod quia nequit commode fieri ante egressum ex vtero: expectandus est talis egressus, nisi mors imminet, vt D. Thom. 3. par. quest. 68. art.

11. ad 4. expressit, & attigimus loco citato. Nam si corpus monstruosum sit, seruanda est haec regula ex Angelo in verbis Baptismus 5. 5. & Sylu. eodem verbo 3. quest. 10. & Toletus in summa lib. 2. cap. 21. vt si constet habere tantum vnam animam rationalem (quia scilicet habet tantum vnum caput, & vnum pectus, licet alia membra multiplicentur: prout expressit Sotus in 4. dist. 3. quest. vnica art. 19. col. 11.) & ideo esse tantum vnum hominem: vnicus baptismus conferatur. Sin contra constet duas animas habere (quia scilicet habet duo capita, & pectorum diuisionem) ideoque esse duos homines, duplici actu baptizetur: vel si necessitas urgeat, vno sub illa forma, Ego vos baptizo. Quod si dubium sit, an habeat duas rationales animas (quia scilicet sub vno capite, sunt duo pectora, vel sub duobus capitibus vnum pectus) duplex baptismus est conferendus, inquit Toletus; vnus absolute, ei qui perfectius caput, aut pectus habere apparebit, & alter sub conditione.

Dispositio ex parte intellectus & consensus parentum.

SECTIO PRIOR.

Secunda dispositio, quod animam ex parte intellectus, est recta fides: eo modo quo expressit Greg. a Valen. disp. 4. quest. 3. pun. 3. assert. 3. inueniens. Etsi in adultis ad baptismi veritatem non requiratur recta fides, dummodo illi intentionem habeant recipiendi id quod Ecclesia administrat; ea tamen requiritur, vt principalem baptismi effectum, nempe gratiam, ipsi consequantur. In paruulis autem sufficit habitualis fides, quam suscipiunt cum sacramento: neque ad veritatem, neque ad effectum baptismi, requiritur ipsorum proprius fidei assensus: sed eis ad vtrumque sufficit recta Ecclesiae fides: sicut & eisdem sufficit praua Adami voluntas ad contrahendum peccatum originale. Cuius doctrinae, quam idem Author ibi bene confirmat, haec fundamenta D. Thom. habet 3. parte quest. 68. art. 8. & 9.

Primum est, quod sacramentum non perficiatur per iustitiam conferentis aut recipientis baptismum: sed per virtutem Dei. Vnde fit vt baptizati ab haereticis cum materia & forma, intentioneque debita, non rebaptizentur redeuntes ad Ecclesiam Catholicam, ex cap. Si qui apud illos, & cap. Quamuis, De consecr. dist. 4. Tale enim baptismum fuit verum, prout Concil. Trid. definit sess. 7. De baptismo, can. 4.

Alterum est, quod iustificatio peccatoris non contingat sine fide, Apostolo docente ad Romanos 3. Iustitia Dei per fidem Iesu Christi; & ad Hebr. 11. Impossibile est sine fide placere Deo. Id quod habetur etiam ex definitione Concilij Triden. sess. 6. cap. 6. & 7. hincque sequitur quod haereticus, vt pote infidelis, non sumat baptismum ad salutem, sed ad perniciem, prout dicitur in citato cap. Quamuis.

Tertium est, quod regeneratio spiritalis: quae fit per baptismum, sit quodam modo similis natiuitati carnali, in hoc: quod sicut pueri in maternis uteris constituti, non per se ipsos nutrimentum accipiunt, sed ex nutrimento matris sustentantur: ita etiam pueri nondum habentes vsum rationis: quasi in vtero matris Ecclesiae constituti, non per se ipsos, sed per actum eiusdem Ecclesiae, salutem accipiunt. Ita docens D. Thom. in citato art. 9. ad 1. addit ex D. Augustino id quod inde sequitur, matrem, Ecclesiam os maternum (a profitendam scilicet Christi fidem) paruulis praebere, vt sacris mysterijs imbuantur: quia nondum possunt credere ad iustitiam, nec ore proprio confiteri ad salutem. Et, vt ipse subiungit; quod dicitur de fide, idem potest pari ratione dici de dispositionibus ex parte voluntatis: nempe de penitentia & intentione, qua mundo & Diabolo abrenunciantes, eligant Christi seruitio mancipari. Id quod vt à nostro instituto remotius, relinquemus Theologis scholasticis. Qui volet videat Bellarm. in memorato libro de baptismo, cap. 8. & nonnullis sequentibus. Quae etiam de causa sufficet paucis perstringere, quod Suarez latius tractat disp. 25. vtrum consensus parentum sit necessarius ad baptismum paruulorum, hinc inuicis illis baptizari possint.

NAL  
SIS  
P

De questione, An infantes possint baptizari inuitis parentibus.

68.

Ita igitur prima propositio: Ad validitatem baptismi parvulorum, non esse de se necessarium ut parentes in illum consentiant. Ratio est: quia talis consensus non est de essentia baptismi: ad quam spectant solummodo debita materia, & forma, & intentio faciendi quod facit Ecclesia.

Secunda est: V. fidelium, sic & infidelium, qui aliquando fideles fuerunt, liberos licite baptizari posse inuitis parentibus. Ratio est: quia tales subiacentur iurisdictioni Ecclesie, possuntque ab ea compelli (iuxta cap. Quando, cap. Quasi- tum, & cap. Sicut, 23. quaest. 4.) ad fidei professionem: ad quam spectat oblatio priorum filiorum ad baptismum. Quae si a parentibus praedictis negligatur, nihil obstat quin ipsi inuitis iidem filij baptizentur: quia nec illis fit in eo iniuria, nec consenses illorum est de iis quae ad baptismum filiorum sunt omnino necessaria, prout docet abunde ipse Suarez in citata disput. 25. sect. pr. ma dicto 2.

Tertia est: Filios eorum infidelium qui nunquam susceperunt baptismum, non posse licite baptizari ipsis inuitis. Haec est D. Thomae 2. 2. quaest. 10. art. 12. & 3. par. quaest. 68. art. 10. qui in confirmationem adfert perpetuam Ecclesiae consuetudinem, fundatam in iure naturae: iuxta illud, quod paruuli ante usum rationis, cum non habeant propriam voluntatem, commissi sint curae parentum, eorumque voluntati. Quae de re plura Suarez sect. 3. iuxta quem in sequenti sect. 4. extenditur haec propositio ad infideles, qui sub iurisdictione Christianorum Principum. Nam neque eorum filios ipsis inuitis baptizari posse ipse late docet. Non extenditur vero ad eos, qui sunt proprie serui, ut ij, qui emuntur, veris dominis ipsorum vendentibus; vel qui iusto bello victi, rebus suis iuste spoliantur, & rediguntur in seruitutem, ut solent Turcae & Sarraceni. Id quod in posteriore parte eiusdem sectionis, & in sect. 3. late idem tractat. Fundamentum vero est, quod talibus seruis tanquam de re sua Dominus possit disponere: etiam distrahendo, separandoque vnum ab altero: adeo ut filij in tali causa non censeantur esse plene sub cura & potestate parentum. Adde his, quod ex Soto Greg. à Valen. in citato puncto 3. assertione 2. dicto tertio habet, neque locum propositionem allatam habere in paruulis constitutis in praesenti periculo mortis, quae adimeret eis omnem commoditatem aliquando voluntate propria suscipiendi baptismum. Ratio est, quod eorumdem paruulorum parentes non possunt in tali casu vigere suum ius paternum, in extremam filiorum perniciem summamque miseriam.

Quarta propositio est: Sufficere alteri seruius parentis consensum, ut natus ex infidelibus baptizari possit. Ad quam probandam inducitur cap. Ex literis, De conuers. Infid. cum aliis, quorum meminit Greg. à Valen. in sequenti dicto 4. Rationem addens, quod interueniente consensu vnius parentis, alter non possit tantopere suum ius vrgere, ut oporteat paruulum inde spirituale dampnum pati.

Vltima propositio est: Licet esse baptizare filios infidelium ipsis inuitis: si iidem filij sponte consentiant, iam habentes rationis usum sufficientem, ad iudicandum quid sit bonum, & ad accipiendam instructionem de fide Christiana, & de baptismo: ut contingere potest circa annum octauum, aut decimum. Haec est D. Thomae 2. 2. quaest. 10. art. 12. & 3. par. quaest. 68. art. 10. qui sequenti art. 12. docet idem, ac de infantibus, iudicium esse de amentibus, qui nunquam habuerunt usum rationis: non item de iis qui habuerunt lucida intervalla. De quibus iudicandum est secundum voluntatem quam habuerunt in sana mente: ut sit tunc perierint baptismum, possit vrgente necessitate eis dari in amentia; alias non.

Dispositio ex parte voluntatis.

SECTIO POSTERIOR.

69.

Tertia dispositio quoad animam ex parte voluntatis, est: tum poenitentia, tum intentio. Poenitentia quidem: quia licet adules impoenitens, sicut & Infidelis, valide baptizari, & baptismale characterem recipere possit: tamen ut debite baptismum & primarium eius effectum, gratiam inquam,

suscipiat; necesse est non solum ut credat, verum etiam ut voluntatem omnem mortaliter peccandi deponat: de qua prae teritis peccatis a se commissis doleat. Quod si recuset facere non esset baptizandus ex D. Tho. 3. par. quaest. 68. art. 4. Quod etiam colligitur ex Concilio Trid. sess. 6. cap. 6. vbi dicitur ad modum praeparationis ad iustificationem, pertinere ut quis moueatur aduersus peccata, per odium aliquod & detestationem: hoc est, per eam poenitentiam ante baptismum agendam oportet, de qua Actorum 2. Agite poenitentiam ut baptizetur vnusquisque vestrum. Accedit ratio, quia gratia flare non potest cum voluntate peccandi, iuxta illud posterioris ad Corinth. cap. sexto. Quae participatio iustitiae cum iniquitate?

Qualis autem esse debeat ille dolor, latius explicat Suarez, to. 3. disput. 28. sect. 1. & 2. & Greg. à Valen. in ante cit. pun. 3. assert. 4. Summa vero est: non esse necessarium ut ea sit in particulari de omnibus peccatis commissis, quae facta indagatione, reuocata sint in memoriam, sicut oportet in sacramento poenitentiae: sed sufficit esse de omnibus in confesso, cum proposito ea cauendi in posterum. Nec item ut sit perfecta poenitentia, seu vera contritio: sufficere enim, si sit attritio; quae ex Concil. Trid. sess. 14. cap. 4. est peccati detestatio, auxilio supernaturali Dei concepta ex consideratione turpitudinis peccati; vel ex metu gehennae, & aliarum penarum, quibus a Deo ipsum punitur. Probatur vero talis sufficientia ex eo, quod per baptismum consequamur primam gratiam ex opere operato. Inde enim sequitur ad baptismum non requiri necessario veram contritionem, quae semper est coniuncta cum Dei gratia & charitate: sed satis esse attritionem, quae excludat affectum peccati, tanquam obicem impediens ne peccator iustificetur per ipsum baptismum, qui est instrumentalis causa iustificationis, iuxta definitionem Concilij Triden. sess. 6. de iustific. cap. 7.

Intentionem autem suscipiendi baptismum necessariam esse, ut is sit validus & characterem imprimat, sententia est omnium Theologorum, ut Suarez notat disput. 14. sect. 2. & disput. 24. sect. 1. Pro qua faciunt. Tum canones ab ipso citati in illa sect. 2. maxime autem cap. Maiores, §. Item quiritur, De baptismo. Tum Ecclesiae consuetudo. Nam ut argumentatur D. Tho. 3. par. quaest. 68. art. 7. secundum ritum Ecclesiae, profitentur baptizandi, se ab ea petere baptismum, & consequenter se intentionem illum suscipiendi habere. Tum demum ratio: quia susceptio baptismi est quaedam professio Christianae religionis, & inchoatio nouae vitae: quae, vt pote moralis, requirit, sicut in processu, ita & in inchoatione liberum voluntatis consensum.

Vnde nonnulli errores confutantur, de quibus post Sotum in 4. distinct. 5. quaest. vnica art. 7. Greg. à Valen. disput. 4. quaest. 2. puncto. 2. Satis nobis erit duo monere. Alterum est, quod habetur ex cit. cap. Maiores, §. Propter quod, & ex cap. De Iudaeis, dist. 45. ad baptismi validitatem sufficere intentionem adulti, non modo liberam omnino, sed etiam extortam meri, siue iusto, siue leui, siue iniusto, siue graui. Ad quod facit quod coacta voluntas, sit voluntas ex cap. Merito 15. q. 1. & aliis quae ibidem gloss. 2. habet. Vnde si quis baptismum suscipere cogatur, etiam si alias nolens baptizari, praebet assensum, recipit sacramentum & characterem: licet non recipiat gratiam. Sin autem assensum nullo modo praebet; nec sacramentum recipit, nec characterem; & multo minus gratiam, ex eod. cap. Maiores, in fine citati paragraphi.

Alterum est, non esse necessarium ut talis intentio sit actualis, sed posse sufficere ad baptismi validitatem, & gratiae receptionem, ut sit virtualis & interpretatiua, ex eod. cap. Maiores §. finali. Et ratio est, quia talis intentio importat perseverantiam voluntatis in pristino suo statu: nempe in eo, quem catechumenus habuit dum actu intendere susceptionem: illam namque non mutauit, quia id debuisset fieri per voluntatem contrariam: quam voluntas virtualis perseuerans excludit. Videri potest Suarez disput. 24. sect. 1. Indeque intelligi discrimen quod in fine citati articuli 7. Sotus notat, esse inter intentionem ministri, & suscipientis: quod in ministro, tanquam agente, intentio expressa sit necessaria eo ipso tempore, quo confert sacramentum. Ideo enim ebrius, aut dormiens non baptizatur, quantumcumque prius proposuerit baptismum conferre. In suscipien-

te vero,

te vero, tanquam patiente, sufficit si præcesserit voluntas suscipiendi non reuocata: etiam si actu nulla talis sit cum sacramentum ipsum perficitur: vt si dormiat, vel ebrius sit, vel morbo aliquo grati oppressus sit, ex eodem cap. Maiore in fine.

Disputari solet, An quando gratiæ receptio, & peccatorum tam quoad poenam, quam quoad culpam, remissio, impedita est per indispositionem suscipientis: An inquam (posito quod valida fuerit collatio) recedente eadem indispositione recuperetur ipsa gratia, ac peccatorum remissio. De qua re fusius differit Suarez *dispur. 28. sect. 4. & sequentibus*. Sed ad nostrum institutum sufficit monere, communem Theologorum sententiam esse, eum qui defectu fidei vel poenitentiae non est consequutus prædictos effectus: illa fictione recedente per veram contritionem: virtute baptismi valide suscepti, consequi gratiam baptismalem, & remissionem, tam quoad poenam, quam quoad culpam omnium peccatorum, ante illum commissorum. Quod probatur. Tum autoritate cap. Tunc valere, De consecr. dist. 4. cuius verba sunt. Tunc valere incipit ad salutem baptismus, cum illa fictio veraci confessione recesserit, quæ (corde in malitia, vel sacrilegio perseverante) peccatorum ablutionem non sinebat fieri. Tum etiam ratione: quia peccatum origi-

nale remittitur, & hominem regenerare ad vitam æternam, est proprius baptismi effectus: iuxta illud Ioan. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Cum ergo certum si peccatorem, per veram contritionem conuersum ad Deum consequi gratiam & remissionem peccatorum suorum: iuxta illud Ezechielis 18. Conuertimini & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas] dicendum est ipsa interueniente, tanquam fictione recedente baptismum sortiri illum suum effectum: ne dicatur, aliter quam per baptismum patere aditum ad regnum cælorum: quod repugnat citatis verbis Domini nostri.

Si quæras, an ad tollendam talem fictionem sufficere possit attritio? Respondetur negatiue; nisi accedat sacramentalis absolutio: quandoquidem illa ipsa fictio peccatum est mortale. Vbi aduerte, peccata quidem commissa ante baptismi susceptionem nõ subici Ecclesiæ clauibus; subici tamen ea quæ committuntur in ipsa susceptione, vt animus vindictæ vel alius mortaliter malus. Cum enim talia impediant eiusdem susceptionis efficaciam, nequeunt quando adsunt, per baptismum tolli: vt nec alia post hunc commissæ. Vnde remedium aduersus ea institutum est Sacramentum Poenitentiae: cuius capaces sunt baptismi ipso initiati.

L A V S D E O.

# LIBER TERTIVS, ET TOTIVS OPERIS VIGESIMVS OCTAVVS.

DE SACRAMENTIS CONFIRMATIONIS, POENITENTIAE, & EXTREMAE VNCTIONIS.

P R O O E M I V M.

**Q**UAE de tribus istis sacramentis pro ratione nobis proposita iudicandi de peccatis, hic occurrunt dicenda; pauciora sunt, quam vt distinctis libris tradi debeant. Illa igitur vnico comprehendemus, contenti distinctione in duos tractatus, quorum prior sit de Confirmatione, & posterior de Poenitentia, & Extrema vnctione.

## TRACTATVS PRIOR

De Confirmatione.

**Q**UAE Magistro in 4. sentent. dist. 7. & D. Thom. 3. par. 9. 72. tum antiquiores, tum recentiores, Theologi scholastici agunt de sacramento Confirmationis itemque plures alij, quorum meminit Henriquez in sua Summa in initio libri tertij: & apud Gratianum habentur de eo aliquot canones, De consecr. dist. 5. Seruabimus autem eandem methodum, quam in præcedenti libro, agendo de baptismo.

## CAPVT I.

De nomine, definitione, institutione, &amp; necessitate Confirmationis.

## S Y M M A R I V M.

1. Confirmatio baptismo succedit: & quo ordine.
2. Vnde varia illius nomina.
3. Definitio Confirmationis.
4. Instituta est à Christo Confirmatio, & quando.
5. Non est necessaria simpliciter, necessitate mediæ.

**I**NTER sacramenta, Confirmatio proxime succedit baptismo: non quidem ordine dignitatis, aut necessitatis,

sed generationis, vt Henriquez ait in cit. libro tertio, cap. 1. §. 2. quia statim confertur baptizato, vt Deus illud quod per baptismum est operatus, confirmet: per augmentum spiritalis gratiæ: firmum, robustumque reddens hominem ad superandas diaboli tentationes, & ad defendendam, defendendamque fidem, qua in ipso baptismo professus est. De qua re Melchias Papa (prout refertur in c. Spiritus sanctus, distinct. ante citata) ait: Spiritus sanctus qui super aquas baptismi salutifero descendit lapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam: in confirmatione augmentum præstat ad gratiam. Et quia in hoc mundo tota agitate victuris inter visibiles hostes, & pericula gradiendum est: in baptismo regeneramur ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam: in baptismo abluimur, & post baptismum roboramur, &c.

Vnde satis liquet sacramentum istud dici confirmationem à proprio suo effectu, sicut à sua forma dicitur à Patribus, tum consignationis sacramentum, tum signaculum Dominicum, tum signum Christi: & à materia dicitur, tum sacramentum chrismaus, tum inunctio, tum oleum sanctificatum, tum sacrum unguentum: ac demum à ritu ipsius dicitur impositio manu. De quibus videri potest Greg. à Valen. tomo 4. *dispur. 5. quæst. 1. puncto 1. sub initium*.

Ex communi autem Theologorum, & Canonistarum sententia (prout notat Nauar. in Enchir. cap. 22. num. 8.) designari potest Confirmatio, quod sit sacramentum vnctionis chrisma-

chrisma-